

XXVI. dönem çalışma raporu

türk mühendis ve mimar odaları birliği XXVI. dönem çalışma raporu

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
FİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI
GEMİ MÜHENDİSLERİ ODASI
GEMİ MAKİNALARI İŞLETME MÜHENDİSLERİ ODASI
HARİTA VE KADASTRO MÜHENDİSLERİ ODASI
İÇ MİMARLAR ODASI
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI
MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI
MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI
METALÜRJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
METEOROLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
MİMARLAR ODASI
ORMAN MÜHENDİSLERİ ODASI
PETROL MÜHENDİSLERİ ODASI
ŞEHİR PLANLAMA MİMAR VE MÜHENDİSLERİ ODASI
ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ XXVII. GENEL KURULU

YER : D.S.İ. TOPLANTI SALONU, ANKARA

GÜN : 22 MAYIS 1982

SAAT : 10.00

GÜNDEM :

- 1 — Açılış, Başkanlık Divanı seçimi
- 2 — Saygı duruşu,
- 3 — Yönetim Kurulu adına Başkan'ın konuşması,
- 4 — Konukların konuşmaları,
- 5 — Komisyon seçimleri,
- 6 — Çalışma raporunun okunması, görüşülmesi ve hakkında karar alınması.
- 7 — Komisyon raporlarının görüşülmesi ve hakkında karar alınması,
- 8 — Adayların ilanı, Sayım Kurulu'nun belirlenmesi.
- 9 — Seçimler,
- 10 — Yeni yıl çalışma esaslarının belirlenmesi,
- 11 — Seçim sonuçlarının Hanı ve kapanış

XXVI. ÇALIŞMA DÖNEMİNDE
TMMOB'DE
GÖREV ALANLAR

YÜKSEK ONUR KURULU

Ömer Kuleli	(Asıl)	Kimya M.O.
Aydan Bulca	(Asıl)	Mimarlar O.
Cezmi Elgin	(Asıl)	Yargıtay
Fikret Ungan	(Asıl)	Danıştay
İhsan Mennan	(Asıl)	Bayındırlık Bakanlığı
Rüştü Özal	(Yedek)	İnşaat M.O.
Seyfi Kipmen	(Yedek)	Elektrik M.O.
Ömer Köknar	(Yedek)	Yargıtay
Necati Araş	(Yedek)	Danıştay
Erol Tuğa	(Yedek)	Bayındırlık Bakanlığı

DENETLEME KURULU

Lütfi Akkan	(Asıl)	Elektrik M.O.
Faruk Aktuzlu	(Asıl)	Kimya M.O.
Levent Tosun	(Asıl)	Makine M.O.
Naci Özdemir	(Yedek)	İnşaat M.O.
Osman Sargın	(Yedek)	Mimarlar O.
Fevzi Özyenen	(Yedek)	Şehir Pl.M.M.O.

YÖNETİM KURULU GÖREV BÖLÜMÜ

Bülent Tanık	(Başkan)	Şehir Pl.M.M.O.
Teoman Alptürk	(Başkan Yrd.)	Elektrik M.O.
Yücel Özel		Kimya M.O.

GENEL SEKRETER YARDIMCISI

Abdullah Tuncel

YÖNETİM KURULU

	Asıl Üyeler	Yedek Üyeler
Elektrik M.O.	Teoman Alptürk	A.Kadir Kahraman,Gürcan Benger
Fizik M.O.	Gülbüz Akçora	Recep Ünver,İsmail Yıldırım
Gemi M.O.	Ahmet Çağatay	Naci Çankaya,Bülent Şener
Gemi Mak. İşl. M.O.	Cevdet Karataş	Erdal Angılı,Enver Billur
Harita ve Kad. M.O.	Cevat Kerman	H.Fatih Yılmaz,Celal Beşiktepe
İç Mimarlar O.	Hulusi Gönenli	Zekai Selen,Turgut Kaçar
İnşaat M.O.	Erdal Bingöl	Kemal Cengizhan,Zeki Küçükkubaş
Jeoloji M.O.	A.Kemal Akın	Cumhur Bat,Zülfikar Biçer
Kimya M.O.	Yücel Özel	Süleyman Özkaplan,Nejat Haksal
Maden M.O.	Cihangir Ergene	Mustafa Kavruk,Mehmet Kayadelen
Makina M.O.	İlyas Tekin	Kemal Kıyak,İhsan Otağ
Metalürji M.O.	Behzat Akbaş	Necla Yıkılmaz,M.Ali Er
Meteoroloji M.O.	Azmi Tavlı	Cemal Gül,Hilmi Sabuncu
Mimarlar Odası	Hüseyin Tanrıöver	Oral Ataman,Fatih Söyler
Orman M.O.	Yılmaz Bilensay	Nurettin Eryılmaz,Erol Yıldırım
Petrol M.O.	Necdet Pamir	Rıza Köknar,Yavuz Uzman
Şehir Pl.M.M.O.	Bülent Tanık	Orhan Beker,Kemal Sarp

Ziraat M.O.

Levent Hekimoğlu Devrim Oktay, Metin Karahan

COPISEE YÖNETİMİ

Yavuz Önen
Çelen Birkan

(Başkan)
(Gn.sekreter)

İÇİNDEKİLER

- 1 — GİRİŞ
- 2 — 26. DÖNEM ÇALIŞMALARI
- 3 — DIŞ İLİŞKİLER
- 4 — MALİ RAPOR - DENETİM RAPORU
- 5 — EKLER

1

GİRİŞ

TMMOB'nin 27. Çalışma Dönemine gireceği 1982 yılı Ülkemiz ve kuruluşumuz için önemli gelişmelere acık bir yıl olacaktır. Toplumsal yapıda yukardan aşağı önemli değişikliklerin gerçekleştirildiği, yasal düzenlemeler yanında ekonomik yapıda da gerçekleştirilmeye çalışılan yeni şekillendirmelerin, toplumsal yaşantıyı önemli ölçüde etkilediği bir dönem yaşanmaktadır.

Her gecen gün, mühendislik ve mimarlık faaliyet alanlarında yeni düzenlemeler, önemli değişiklikler ve karar noktalarını gündeme getirmektedir. Bu arada zaman zaman basına yansıyan ve böylece güncellenen bazı eğilimler de, TMMOB ve benzeri mesleki kuruluşlarının yapılanmalarının da ele alınacağı izlenimini güçlendirmektedir.

İşte böylesine önemli bir dönemin başında, TMMOB'nin bir yıllık çalışmalarının ele alınacağı bu çalışma raporunun girişinin TMMOB'nin 26 yıllık pratiğine bu pratiğin ortaya çıkardığı ayırt edici özelliklere ayrılması, yapılanları ve yapılmak istenenleri açıklamanın yararlı bir zorunluluğu olarak görülmüştür. 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği yasası, 1954 yılında çıkarılmıştır. Mühendis ve Mimarların odalar şeklinde örgütlenmesini, mühendislik ve mimarlık faaliyetinin esas olarak odalarca denetlenip geliştirilmesini hükme bağlamaktadır. Yasa bir yandan zorunlu üyeliği getirirken diğer yandan. Birliğe kamu ve ülke çıkarlarını, mesleğin geliştirilmesini, üyelerin hak ve yetkilerinin korunması için gerekli girişimlerde bulunulmasını görev olarak vermektedir.

Bu yasanın düzenlediği demokratik işleyiş, yani özerk yapılanma ve meslek olanının düzenlenmesinde bizzat meslek elemanlarının kendilerinin karar ve söz sahibi olabilmeleri 1961 anayasasının 122. maddesinde de ifadesini bulmuştur.

Buna göre :

«Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kanunla meydana getirilir ve organları kendileri tarafından ve kendi üyeleri arasından seçilir.

İdare, seçilmiş organın, bir yargı mercii kararına dayanmaksızın, geçici veya sürekli olarak görevinden uzaklaştırılmaz.

Meslek kuruluşlarının tüzükleri, yönetim ve işleyişleri, demokratik esaslara aykırı olamaz.»

TMMOB kuruluşundan buyana gecen 27 yıl içinde bu işleyişler ve görevler çerçevesinde, üzerine düşenleri yerine getirebilmek için yoğun cabalar harcamıştır.

TMMOB kendi alanında :

Ülke sorunlarına ilişkin olarak düzenlediği toplantılarla, hazırladığı görüş ve raporlarla, üyelerinin ekonomik ve demokratik hakları konusunda verilen uğraşlarla erişilmesi zor ve önemli bir birikim yaratmıştır. Yasal çerçeve yanında TMMOB'nin bu noktaya ulaşmasının esas kaynağı yürütülen çalışmalara üyelerinin büyük ölçüde aydın ve yurtsever sorumluluğu ile gönüllü katılmalarında yatmaktadır. Bu özellik önemlidir. Çünkü bu tarzda bir çalışmanın ürünleri, ne özel sektörün çıkar ilişkileri, ne de kamu sektörünün hiyeraşik baskısı ile yönlenmeyen bir nesnellik taşımaktadır. TMMOB'nin ve odaların bu tür çalışmaları, bu gün sayıları binlerle ifade edilebilecek kitap, dergi ya da basılmış, basılmamış kongre ürünleri olarak, mühendislik-mimarlık faaliyet alanının, ulaşabildiği her konuda kullanılmaktadır. Bu yoldan, batılı anlamda demokratik bir sistemin vazgeçilmez bir unsuru olarak, kendi alanıyla ilgili kamuoyu oluşturma, kamuoyunu uyarma görevi, kısıtlı maddi olanakları da zorlanarak yerine getirilebilmiştir. Sanayileşme, enerji, ulaşım, konut, kentleşme vb. mühendislik-mimarlık pratiği ile ilgili hemen her konuda TMMOB tarafından öne sürülen eleştiri, görüş ve önerilerden birçoğunun gerek kamuoyunda, gerekse resmi politikalarda önemli ağırlıklar kazandığı görülmüştür.

Unutmamak gerekir ki, bir tür «özerk» faaliyetin ürünü olan bu tarz bilgi üretimi, TMMOB yasasının demokratik öğelerinin sağladığı bir olanaktır. Bu tür olanaklardır ki, artık 70'li yıllara gelindiğinde belirginleşen bir potansiyelin, önünü açmış, önemli sayılarda mühendis ve mimarın kendi uzmanlık alanıyla, ilgili soruları sormasına, dar teknisist kalıpların dışında, kendi parça alanlarıyla bütünü ilişkisini kavramaya çalışarak sektörel sorunlara daha geniş bir perspektiften çözüm önerebilmesine zemin yaratmıştır.

Mühendislik-mimarlık faaliyet alanıyla ilgili yeni yasal düzenlemelerin büyük olasılıkla söz konusu olacağı önümüzdeki günlerde, demokrasinin vazgeçilmez ilkesi olan, her kesimin kendi özgül faaliyet alanında karar verebileceği bir yapıya yer vermek büyük önem taşımaktadır. Yasalar, bu ilkeyi gözeterek, çeşitli faaliyet alanlarındaki, artık kurumlaşma eğilimi gösteren potansiyelleri görebildikleri ölçüde, bir yazılı metin olmaktan öte anlam kazanabilirler.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ (TMMOB) XXVI. DÖNEM ÇALIŞMALARI

2.1

türk mühendis ve mimar odaları birliği XXVI. dönem çalışmalarının ana hatları

2.1.1. XXVI. GENEL KURUL

6 Haziran 1981 günü. Ankara'da, TSE Toplantı Salonunda yapılan TMMOB XXVI. Genel Kurulu bir önceki dönemin çalışmalarını değerlendirerek yeni dönem çalışmalarına ilişkin bir dizi karar aldı. Genel Kurul aynı zamanda yeni dönem çalışmalarına esas olacak ana konulardan birinin de ortak düzenlemeler ve oda potansiyellerinin daha rasyonel kullanımını getirecek düzenlemeler olduğu görüşünü de belirledi.

XXVI. Dönem Çalışmalarının ağırlıklı bir bölümünü oluşturacak ve geçen dönem çalışmalarının da ana yönelişini içeren bu 'doğrultuda ki Genel kurul kararları ortak düzenlemeler komisyonu raporunda belirtildiği gibi aynen şöyledir?

«Ülkemizin içinde bulunduğu koşullar altında, TMMOB'nin ve Odaların bugüne kadar geçirdiği süreci ve bu süreç içerisindeki temel anlayışları gözden geçirmek, irdelemek ve sorgulamak gibi bir çabaya acilen girişmek gereği; TMMOB ve Odaların bu dönemden sonraki çalışma anlayışlarının ve programlarının belirlenmesi açısından önemli ve zorunlu olduğu açıklıkla herkesçe kabul edilmektedir.

Sözü edilen süreç sonucunda gelinen nokta, TMMOB Danışma Kuruluna (*) sunulan raporda şöyle belirlenmiştir;

«TMMOB ve bağlı odaların büyük bir çoğunluğu günümüzde olağanüstü zor ekonomik koşullar yaşamaktadır. Çalışanların maaşları vergi ve sigorta primleri, görevine sen verilen personelin ihbar ve kıdem tazminatları, PTT, elektrik ücretleri, ödenememekte, matbaa kırtasiye giderleri karşılanamamaktadır. Borçlarımız gün geçtikçe yığılmakta ve toplam olarak büyük rakamlara ulaşmaktadır. Gelirlerimiz yalnızca üye aidatına dayanmağa başlamıştır. Birtakım Oda merkezleri, İzmir ve İstanbul Şubeleriyle çok sayıda temsilciliği faaliyetten men edilmiş maddi ve manevi kaos dün Birliğin görevlerini yapmasını engellerken bugün Birliğin ve tüm büyük odalarımızın görevlerini yapmasını büyük ölçüde engellemiş bulunmaktadır. Bu nedenle kamunun ve üyelerimizin haklarını savunmada meslek ve meslektaş onurunu korumada önemli kurumlar olan kuruluşlarımızın yaşamakta oldukları darboğazlardan kurtarılması ve günümüzün koşullarının da belirlediği yeni çalışma biçimlerinin saptanmasında 1981 yılı çalışma dönemimizin en belirgin temel konusu ve hedefi olmalıdır. Bu temel görevin başarılması için harcanacak çabalar dönemin tamamını dolduracak kadar karmaşık ve ağırdır.»

Komisyonumuz, böyle bir tahlili de değerlendirerek; Geçmiş dönemlerdeki;

— Önce odalar sonra Birlik anlayışı yerine, Birlik çerçevesinde yaygın oda faaliyetleri anlayışının,

— Her odanın kendi olanakları ile kendi üyelerine yönelik çabalar harcaması anlayışı yerine, olanakların birleştirilmesi ve bunun sonucunda oluşacak güçlü olanaklarla tüm TMMOB üyelerine hizmet götürülmesi anlayışının,

— İhtisas alanlarına bölünüp, üyeleri dar ihtisas alanlarına hapsetmeye yönelik faaliyet biçimlerine öncelik tanıma anlayışı yerine tüm veya benzer ihtisas alanlarını yaklaşıtııcı ve eğitici faaliyetlerini birleştirmeye yönelik anlayışların,

— Sadece, içinde bulunulan zor maddi koşulların veya çaresizliklerin aşılması biçimindeki geçici çözümler aramak şeklindeki yaklaşımlar yerine; uzun dönemli, kalıcı ve geliştiriici çözümlere yönelinmesi anlayışının,

— Her oda kendi olanaklarını kullanır ve program yapar anlayışı yerine, önce dar veya sınırlı olanaklarla hep birlikte uğraşıp sonra daha geniş ve yeterli olanaklara ulaşma anlayışının,

— Her odada Yönetim Kurulu üyelerinin bürokratik işlemler içinde boğulması yerine; tüm bürokratik işleri bunları yapabilecek kadrolara aktarır Yönetim Kurulu üyelerinin meslek ve üye sorunlarıyla daha çok uğraşmak, anlayış ve yapısının,

Yerleştirilmelerine yönelik çabaların, sürdürülmesi ve XXVI. dönem boyunca yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Bu yaklaşımlar açısından; Komisyonumuzca;

1 — Hemen ve varolan olanaklarla gerçekleştirilebilecek ortak çalışmalar.
2 — İncelenmesi, araştırılması gereken uzun dönemli çalışmalar, olmak üzere, bugüne kadar geliştirilen önerileri iki temel bölüme ayırmak gerekmektedir.

Yapılan çeşitli incelemelerde, tüm odaların mevcut merkezi binada bir arada bulunabilecekleri anlaşılmaktadır. Bugünkü durumda, merkezi binada varolan odalarla birlikte önerilecek ortak düzenlemelere hemen başlanmalıdır. Bu düzenlemeler aşağıdaki üç ilke göz önüne alınarak yürütülmelidir.

- a) Özendirici olmak,
- b) Geri dönebilirliği olmak,
- c) Güvenirlik sağlayacak karar ve protokoller yapmak.

Yukarda iki temel bölüme ayrılan öneriler için komisyonumuzun ayrıntılı görüşleri şöyledir.

1 — Hemen gerçekleştirilmesi gereken ortak düzenlemeler :

I) Lokal. Yer ve malzeme mevcuttur.

II) Telefon santrali. Hat döşenmiştir, santral vardır.

Yeterinden fazla telefon numarası vardır. Fazlaların satılması maddi kaynak sağlayacaktır.

III) TMMOB bünyesinde İdare Müdürlüğü ve buna bağılı ortak personel ile faaliyetlerinin birleştirilmesi.

Lokal işletmesi; santral memuru, bekçi, kitap satış elemanı, sekreter daktilo elemanları alınarak (odalardaki mevcut elemanlar TMMOB'ye aktarılarak) bunların giderlerinin ortak karşılanması sağlanmalıdır.

Masrafların ortak karşılanması belirli ölçüler baz alınarak yapılmalı ve bu işlem bir protokole bağlanmalıdır. Bu yapının kurulması, ileride aynı yapı içerisinde

- a) Üye kayıt işlerinin kompüter ile yapılması
- b) Muhasebe işlemlerinin belirli sayıda personel ile tüm odalar için yapılması
- ç) Tek bir yaygın merkezinin kurulması işlerine zemin hazırlamış olacaktır.

IV) Ortak hukuk Bürosu

V) Yazışmaların aynı tip sistem ile yapılması

2 — Bir dönem boyunca araştırılarak gerçekleştirilmesi gereken düzenlemeler :

Yukarıda sıralanan düzenlemelerden sonra ve bunlara dayalı olarak aşağıdaki konular bir veya birkaç çalışma dönemi boyunca üzerinde ciddi çalışmalar yapılarak gerçekleştirilebilir.

I) TMMOB'nin üye sayısı 100.000'nin üzerine çıkmıştır.

Üye dosyaları, üye kartları, adres düzeltme ve değiştirme işleri, artık odalar için çözüm bekleyen sorunların en büyüğü haline gelmiştir. Buna karşın bir kompüter ile tüm bu işlemler çok sade ve kolay hale getirilebilir ve odaların bunu sağlayacak maddi birikimi mevcuttur.

II) Oda muhasebe yönetmelikleri ile TMMOB Muhasebe yönetmeliklerinin tiplendirilmesi çalışmalarından sonra, her oda Genel Kurulundan geçirilmesi, bir dönem sonra ve mali yılbaşında Birlik Personelleri tarafından merkezi muhasebe kayıtlarının tutulmasına başlanmalıdır.

Bu işlem, belki de üzerinde en çok çalışılması ve acele edilmesi gereken bir konudur. Ancak, özellikle TMMOB'nin uzun vadeli olarak varlığının ve çalışmalarının garantiye alınmasının da tek koşuludur.

III) TMMOB ve odaların yayınları, yayın periyotları, yayın potansiyelleri ve en önemlisi yayın politikası, ayrıntılı olarak tartışılmalı; bu faaliyet alanının üyeler (tüm TMMOB üyeleri) açısından en yararlı kullanım şekli saptanmalıdır. Bu araştırmadan sonra, gerekliliği diğer ortak ve merkezi düzenlemeler gibi kaçınılmaz görülürse bir yaygın merkezinin oluşturulmasına yönelinmelidir.

IV) Tüm Oda ve TMMOB personeli ile bir sözleşme yapılarak ücret farklılıkları giderilmelidir.

Bu öneriler ışığında, komisyonumuz, TMMOB XXVI. Genel Kuruluna aşağıdaki somut karar metnini sunmaktadır.

1—TMMOB XXVI. çalışma döneminde, mevcut bina ve bu binaya gelecek

odalarla, hemen yapılabilirliği saptanan düzenlemelerin gerçekleştirilmesine XXVI. Genel Kurul karar vermeli ve bunun için yeni yönetim Kuruluna görev ve yetki vermelidir.

2— TMMOB XXVI. Genel Kurulu, ortak üye kayıt, merkezi muhasebe, toplu sözleşme ve yayın konularında çalışma ve girişimlerde bulunulmasına karar vererek, yeni yönetim kuruluna görev vermeli; yapılan çalışmaların uygulamaya konulması yetkisini de vererek dönem içinde uygulayıp sonuçlarını XXVII. Genel Kurula sunması istenmelidir.

Komisyonumuz belirtilen ortak düzenlemelerin, TMMOB ve odaların mevcut olanakları ve üye potansiyelleri ile üstesinden gelebilecekleri ve bunun sonucunda etkinliklerini ve saygınlıklarını arttıracakları nitelikte öneriler olduğu görüşündedir.

XXVI. Genel Kurulun yeni dönem yönetim kuruluna görev olarak verdiği «ortak düzenlemeler» çalışmalarının ötesinde TMMOB'nin genel olarak sürdürdüğü meslek alanlarına ve üye sorunlarına ilişkin çalışmalar ile, 25. dönemde yapılması kararlaştırılan «Cumhuriyetten Günümüze» Teknik Kongre de dönem içinde yapılması amaçlanan etkinlikler olarak sıralanabilir.

2.1.2. XXVI. DÖNEM ÇALIŞMA PROGRAMI

XXVI. Genel Kurul sonunda göreve getirilen Yönetim Kurulu, sürmekte olan Birlik çalışmalarını, Oda çalışma programlarını ve Genel Kurul görüşlerini değerlendirerek öncelikle aşağıda belirtilen konuların ve güncel gelişmelerin gerekli kıldığı faaliyetlerin gerçekleştirilmesini benimsedi. Bu program şöylece özetlenebilir.

1 — Ortak Düzenlemeler çalışmaları çerçevesinde. Merkez binaya yerleşmenin tamamlanması

- Bina kullanımının verimli hale getirilmesi,
- Ortak kütüphanenin gerçekleştirilmesi
- Giriş katı kullanımına karar verilerek gerekli temizleme ve düzenlemenin yapılması

2 — Birlik Yönetimin de önemli bir boşluk yaratan Genel Sekreterlik sorununun gerekli atama yapılarak çözümlenmesi,

3 — Oda faaliyetlerinin koordinasyonu ve geliştirilmesi için gerekli düzenlemeler yanında, bu faaliyetlerin dökümünün yapılması,

4 — Birlik Dergisinin yayınının sürdürülmesi, yayın kuruluna yapılan oda faaliyetlerinin ulaşmasının sağlanması, Abone işlerinin geliştirilmesi,

5 — Odaların Birliğe olan borçlarının tasfiyesi,

6 — Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası gibi Genel Kurulunu yapamayan birimlerin durumlarına açıklık kazandırılması,

7 — 19 Eylül Davasının takibi

8 — «Teknik Kongrenin düzenleme çalışmalarının yapılması.

9 — CO. P.I.S.E.E. Çevre Sempozyumunun düzenlenmesi ve Bültenin çıkarılması.

XXVI. Dönem Yönetim Kurulu bu çerçevede bir çalışma düzenini ortaya koyarken daha sonra 6235 Sayılı TMMOB yasının iptaline ilişkin bir yasa tasarisinin ortaya çıkması ve yukarda sıralanan çalışma konularının önemli bir bölümünün yapılmış olması üzerine TMMOB 26. Dönem 2. Danışma Kurulunun da eğilimi olan Aralık 81-Mayıs 82 arası için önerilen dönem sonu çalışma programı oluşturuldu.

Bu çalışma programının ana başlıkları ise şöyledir :

— Yasa Konusunda yapılacak çalışmalar. (Bilgilenme, görüşmeler, öneri geliştirme)

— Uzmanlık alanlarındaki çalışmaların hızlandırılması ve koordinasyonu (Kongre, konferans, sempozyum, kurultay çalışmaları)

— Kamu ve Özel kesimde çalışan üyelerin sorunlarına ilişkin çalışmalar,

— Yayın çalışmaları : Birlik Dergisinin geliştirilmesi. Teknik Kongre kitabının basımı, TMMOB dizin, dosya ve katalogunun hazırlanması, yayın faaliyetinin hızlandırılması,

— Merkezleşme Çalışmaları,

- Mekan Birliği,
- Mevcut ortak işlevlerin geliştirilmesi.
- Yeni ortak büro ve hizmetlerin belirlenip geliştirilmesi.

—Geleneksel gün ve gecelerin üyeler arasındaki bağları güçlendirici biçimde zenginleştirilmesi,

2.1.3. XXVI. DÖNEM ÇALIŞMALARI YÖNTEM VE KATILIM

TMMOB XXVI. Dönem Çalışmaları yukarda belirlenen programlar uyarınca başlatıldı ve sürdürüldü. Dönem içinde 28 kez toplanan Birlik Yönetim Kurulunun değişen koşullara göre yaptığı değerlendirmeler ışığında geliştirilen bu programlar, özellikle merkez binada bulunan oda sekreteralarının aktif katılımıyla hayata geçirilmeye çalışıldı.

Zaman zaman oda başkan ve yöneticilerinin de katılımıyla genişletilmiş biçimde sürdürülen TMMOB yönetim çalışmaları. 26. çalışma dönemi içinde 4 kez toplanan TMMOB Danışma Kurullarının yol göstericiliğine ve bilgilendirilmesine açıldı. Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odasının geçen dönem Genel Kurulunu yapamamış olmasıyla 17 üyeye inen Birlik Yönetim Kurulu 33 kez toplantıya çağırılmış 5 kez çoğunluk sağlanamadığı için toplantı yapılamamıştır. Dönem içerisinde, İç Mimarlar Odası, Meteoroloji Mühendisleri Odası, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası ile Ziraat Mühendisleri Odası sırasıyla yönetim kurulu toplantılarına en az katılan odalar olarak sayılabilir.

Bu raporda TMMOB'nin XXVI. Döneminde yapılabilen çalışmaların bir özeti sunulmaktadır. Genel Kurulun bunları değerlendirerek, önümüzdeki günlerde daha etkin ve güçlü çalışmalar yapabilecek bir TMMOB'nin yaratılması doğrultusunda kararlar alması, yeni dönem çalışmalarına ışık tutacak görevlendirmelere gitmesi gereği açıktır.

2.2

xxvi. dönem çalışmaları

2.2.1. GİRİŞ

XXVI. Dönem Çalışmaları XXVI. Genel Kurulun ağırlıklı yönlendirdiği ortak düzenlemeleri ve özellikle de dışsal faktörlerin yarattığı üye bağlantısında ki çalışmaları göz önüne alan bir çalışma anlayışıyla olabildiğince mütevazı hedeflerle başlatıldı.

XXVI.Dönem'in ilk günlerinde Ortak Düzenlemeler Komisyonu önerisi olan ve Genel Kurulca yeni dönem yönetim kuruluna görev olarak verilen Merkez binaya ilişkin düzenleme çalışmaları ve personel çalışma düzeninin temini konuları çalışmaların temel aksını oluşturdu.

Elektrik Mühendisleri Odasının taşınması ile 10 odanın bir arada yerleştiği binanın İnşaat veya Makina Mühendisleri odalarından birinin yanında birkaç üye sayısı az odayı daha bünyesinde toplayabileceği öngörüsü ile tüm odalara çağrıda bulunuldu ve gerekli kararın üretilmesi için çeşitli görüşmeler yapıldı. Binanın da tamir ve yeni düzenlemelerle kullanılabilirliğinin artırılması çabaları başlatıldı.

Dönem içinde TMMOB iki kez yasa değişikliği olasılığı ile karşı karşıya kaldı. Bu gelişmeler yanında, gerek bir kısım basın organlarında başlatılan ve halen sürdürülmekte olan TMMOB'yi karalama çalışmaları gerekse çeşitli kademelerdeki bir kısım ilgililerin TMMOB açısından olumlu sayılmayacak görüş ve tutumlarının düzeltilmesi ve TMMOB'nin ne olduğunun bir kez daha anlatılmaya çalışılması, çalışmaların bir diğer ağırlık noktasını oluşturdu.

Dönem ortalarına doğru bütün bu gelişmelerin ardından, birden çok uzmanlık alanını ilgilendiren mesleki konulardaki çalışmalar çerçevesinde 3 büyük kongre hazırlıklarına girişildi.

TMMOB'nin 25. çalışma döneminde iki yıllığına üstlendiği CO.P.I.S.E.E. yönetimi de bu dönem içinde çalışmaların bir diğer ağırlık noktasını oluşturmuştur. CO.P.I.S.E.E. üyesi ülkelerin düzenlediği kongre ve toplantılara katılmış ve bir de sempozyum gerçekleştirilmiştir.

Bu genellikte çalışmaların gerçekleştirilebilmesi için, zor koşullar altında da olsa, odalarımızın büyük bir çoğunlukla daha önceki dönemlere nazaran TMMOB birlikteliğinin gereğini yerine getirmede gösterdiği hassasiyetin ve çabanın artış oranını tespit etmekte yarar vardır. Mali ve kadro katılımı açısından tüm zorluklara karşın ortaya konan bu eğilim, dönemin yapılabilen işlerinin belirleyici öğesidir. Bu eğilimin korunması ve hızla geliştirilmesi 27. çalışma dönemi için mutlak yerine getirilmesi gerekli bir görev olmaktadır.

2.2.2 ORTAK DÜZENLEME ÇALIŞMALARI

A — BİNA DÜZENLEMELERİ VE ORTAK HİZMETLER

Konur Sokak'ta bulunan binanın TMMOB ve Odaları tarafından daha düzenli ve yararlı bir biçimde kullanılmasını sağlamak amacı ile XXVI. Genel Kurul'un verdiği görevler doğrultusunda bazı çalışmalar yapılmış ve yeniden düzenlenen mekanlarda bazı ortak hizmetlerin sunulması yolunda adımlar atılmıştır. Bu çalışmaları şöylece özetleyebiliriz :

- Bina'nın giriş holü dinlenme ve sergi yeri olarak düzenlenmiş, üyelerin ve Odalarımızın kullanımına açılmıştır.
- Bodrum katta bulunan TMMOB ve Odalar Arşivlerinin yeniden düzenlenmesi ve daha kullanışlı bir hale getirilmesi için başlatılan çalışma sürdürülmektedir.
- Giriş holünde bulunan asma kat TMMOB Yayın Satış Merkezi olarak düzenlenmiş ve çalışmaya başlamıştır. TMMOB ve Oda Yayınlarının sergilendiği bu alanda giderek artan bir ilgi görülmektedir.

Yayın Satış Merkezinin işletmesi, geçtiğimiz dönemde. ŞPMMO Personeli tarafından sağlanmıştır. Ancak, bu bölümün daha verimli olarak çalışabilmesi için önümüzdeki dönemde tam zaman çalışacak bir yayıncının istihdam edilmesi yararlı olacaktır.

9.«Cumhuriyetten Günümüze Teknik Kongre» nedeni ile yeniden düzenlenen toplantı salonu kullanıma açılmış ve TMMOB Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan «Toplantı Salonu Kullanım Yönetmeliği uygulamaya konulmuştur.

Toplantı Salonunda, bu dönemde; Odalarımızın düzenlediği 3. özel bir kuruluşun düzenlediği I kurs ile Odalarımızın 12 kongre ve genel kurulu yapılmıştır. TMMOB ve Odalar dışında, yedi kuruluş de kongre, panel ve benzeri çalışmaları için salonu kirala-çalışacak bir yayıncının istihdam edilmesi yararlı olacaktır.

- Binanın ikinci katının ön cephesi TMMOB Ortak kayıt bürosu olarak,arka cephesi de TMMOB Ortak Muhasebe bürosu olarak düzenlenmiş,TMMOB ve binada bulunan Odaların tümünün kayıt ve muhasebe işlemleri bu iki mekanda gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Süreç içerisinde gereksinim duyulan yeni düzenlemeler bu mekanlar içerisinde gerçekleştirilerek her iki büronun rasyonel çalışabilmeleri sağlanmıştır.

- Valiliklerin istediği Bilirkişi listelerinin hazırlanması ve valiliklere gönderilmesi ile benzer hizmetlerin sunulması ortak büro çalışması ile gerçekleştirilmiştir. Çeşitli mahkemelerin istedikleri 28 bilirkişi saptanmış ve bildirilmiştir. Kişisel 30 ve Bakanlıklardan 25 başvuru incelenerek gerekli büro hizmeti sağlanmıştır. Bunların dışında 239 adet değişik konulardaki hizmet istemleri de ortak büro hizmeti ile karşılanmıştır.

- Binanın 3. ve 4. katları çeşitli Odalarca bölüştürülmüş olarak

kullanılmaktadır. Makina Mühendisleri Odasının binaya taşınma eğilimi üzerine, 4. kattaki Odalarca yapılan görüşmelerde bu Odaların 3. kata inmesi eğilimi benimsenmiştir.

Yıllardır bozuk olan merkez bina asansörünün onarım ve yeniden kullanıma geçilebilmesi Elektrik Mühendisleri Odası tarafından gerçekleştirilmiştir ve bugün asansör kullanılmaktadır.

Binanın beşinci katında Mimarlar Odası Kitaplığının TMMOB Kitaplığı olabilmesi için ilk adımlar atılmış, Kimya, Fizik, Metalürji, Harita, Şehir Pl. M. Odalarının yayınlarının da bu birime katılması ile kitaplık daha yaygın bir kullanıma kavuşturulmuştur. Elektrik Mühendisleri Odasının henüz arşivde bulunan kitaplarının da TMMOB Kitaplığına getirilmesinin teknik çalışmaları yapılmaktadır.

Bu amaçla TMMOB tarafından bir kütüphaneci istihdam edilmiş daha sonra bu tek görevlinin yetmemesi ve kütüphane saatlerinin genişletilebilmesi amacıyla bir de yardımcı asgari ücret üzerinden görevlendirilmiştir.

Kütüphanenin genişletilmesi ve işletme esaslarının geliştirilmesi amacıyla gerekli çalışmalar ve yönetmelik hazırlıkları son aşama- , masına getirilmiş bulunmaktadır.

Merkez binanın idari işleyişini, işletme ve bakımını düzenlemek üzere Mimarlar Odası ve Kimya Mühendisleri Odası Sekreteryalrı bina koordinatörlüğü ile görevlendirilmiş, binanın bakım, temizlik ve güvenliği için önceleri Mimarlar Odası, Kimya Mühendisleri Odası ve TMMOB'nin hizmetlileri ortaklaşa çalıştırılmıştır. Daha sonra artan gereksinim nedeni ile müşterek personel olarak, bir görevli alınmış, kapı kontrolü, arşiv ve zaman da tüm işlerde çalıştırılmıştır.

Bina işletme giderlerinin (kira, yakıt, tamirat ve personel) karşılanması amacıyla ortak bina fonu protokolü hazırlanmış. İç Mimarlar ve Meteoroloji Mühendisleri Odaları dışında merkez binada bulunan 9 birimce imzalanmıştır. Dönem içerisinde bina işletmesinin ve kira borcunun mali durumları güç olan merkez binadaki Odaları gereğinden çok yıpratmaması ve binaya taşınmayı teşvik edici bir önlem olacağı gerekçesiyle TMMOB yönetim kurulu; Haziran 1981'den Haziran 1982'ye kadar olan kiranın TMMOB tarafından karşılanmasını ve Odalardan kiranın tahsil edilmemesini kararlaştırmıştır.

Bu uygulamalar sonucu, personel ve çeşitli uzmanlık dallarında örgütlenmiş üyelerimiz arasında daha yakın ilişkiler ve dayanışma örnekleri filizlenmeye başlamıştır.

Bunlara karşın binanın 1/6'sı halen tümüyle kullanılamamaktadır.

• Merkez bina için gerekli merkezi santral, Makina Mühendisleri Odasının santralına eklenmesi gereken operatris paneli ve görevli karşılığı bulunamadığı için dağıtım şebekesi döşenmiş olmakla birlikte işletmeye açılamamıştır.

- Bu arada TMMOB ve Mimarlar Odasının telefonları da SSK borçlarına karşılık icrada ve satışa çıkarılma durumundadır. Bunun sonucu olarak. Birlik, Mimarlar Odası ve Kimya Mühendisleri Odasının telefonunu geçici olarak kullanılmaktadır.
- Mali karşılığı bulunmadığından, Meteoroloji Mühendisleri Odasının aynı semtteki telefonu da Birliğe çekilememiştir. Birlik haberleşme kapasitesi bu bakımdan çok yetersizdir.
- Arşivin sıhate ve güvenliğe kavuşturulması için arşiv katına bir kapı yaptırılması ve raf düzenlemesi için yatırım yapılması da diğer gerçekleştirilemeyen konudur.

B — DİĞER ORTAK DÜZENLEMELER

- Üye dosyaları, üye kartları adres düzeltme ve değiştirme yerleri konularında yapılan çalışmalar sonucu, tip üye kayıt kartı yöne tim kurulunca kabul edilmiştir.
- Üye ödentilerinin tipleştirilmesi doğrultusunda yapılan çalışmalar sonucu Odalara aşağıdaki tarifeler önerilmiştir :

Üye ödentisi : 100.— TL
ilk kayıt : 300.— TL
Kimlik : 100.— TL
Kimlik yenileme : 100.— TL

- İşlerin tümüyle kompüter ile yapılması yolunda önemli adımlar atılamamıştır.
- Muhasebe yönetmeliklerinin tipleştirilmesi ve merkezi muhasebe kayıtları tutulması için yapılan çalışmalar sonunda 4 maddesi yürürlüğe konan ve genel kurula getirilen Mali İşler Yönetmeliği hazırlanmıştır.
- Oda personellerinin arasındaki ücret farklılığını giderici çalışmalar mevcut toplu sözleşme düzeni içinde gerçekleştirilmeye çalışılmış ancak özellikle ayrı mekanlardaki Odalardaki farklılaşma giderilememiştir.
- Ortak yayının geliştirilmesi doğrultusunda Oda genel kurullarına gönderilen Birlik yönetim kurulu önerisine çok az Odadan olumlu yanıt gelmiştir.
- Diğer ortak düzenlemelere ilişkin yönetmelik ve esaslar Ek. 6'dan itibaren verilmiştir. Bunlar :
 1. TMMOB Birliklik, Eksperlik, Hakemlik ve Teknik Müşavirlik Yönetmeliği,
 2. Asgari Ücret ve Çizim standartları Tespit Komisyonunun belirlediği tip vize harcı uygulanması.
 3. Kalite Belgesi merkezi örgütlenme şeması çalışmaları.
 4. Bina kullanımına ilişkin diğer yönetmelik ve işletme esaslarıdır.

2.2.3 UZMANLIK ALANLARINA İLİŞKİN ÇALIŞMALAR

A. Kongreler

1. «CUMHURİYETTEN GÜNÜMÜZE TEKNİK KONGRE»

26. dönem içerisinde TMMOB yürütücülüğünde düzenlenen uzmanlık alanlarına ilişkin çalışmaların ilki «Cumhuriyetten Günümüze Teknik Kongre» dir. 16-20 Kasım 1981 günlerinde yapılan kongrede 32 tebliğ tartışılmış «Kentleşme, Yapılaşma, Çevre», «Tarım-Ormancılık», «Maden. Sanayi, Enerji, Ulaşım» ve «Mühendislik, Mimarlık» konuları Cumhuriyetten günümüze irdelenmiştir. Bir de panelin yer aldığı kongre bir kokteyle kapanmıştır.

Kongre kitabının basım çalışmaları sürdürülmektedir, ancak mali olanaksızlıklar basımı geciktirmiştir.

2. «Sanayileşme Sürecinde Çevresel Etkiler Sempozyumu»

14-16 Nisan 1982 günleri arasında COPISEE, Başbakanlık Çevre Müsteşarlığı ve Birliğimizin ortaklaşa gerçekleştirdikleri sempozyum,, Bulgaristan, Yugoslavya, Yunanistan ve Kıbrıs TMMOB temsilcilerinin katılımıyla tamamlandı.

3. «Mühendislik Hizmetleri Kongre ve Servisi»

Kimya, Elektrik, İnşaat, Makina, Maden Mühendisleri Odalarının ortaklaşa ve Kimya Mühendisleri Odasının yürütücülüğünde hazırlanan kongre ye sergi iki kez yapılan başvuru sonucu izin alınamadığından belirlenen 12-15 Mayıs tarihleri arasında yapılamamıştır.

B — GÖRÜŞ AÇIKLAMALARI VE RAPORLAR

ANAYASA

T.C. Danışma Meclisi Anayasa Komisyonu başkanlığınca yeni anayasa hakkında görüş istenmesi üzerine hazırlanan TMMOB görüşü, Odaların kendi özel ilgi alanlarına giren konulardaki görüş ve önerileriyle birlikte T.C. Danışma Meclisi Anayasa Komisyonu Başkanlığına iletilmiştir. Görüş basma duyurulmuştur.

TMMOB ve Odalar görüşleri yanında gazete ilanı ile alınan üye görüşlerinin bir özetinin de bulunduğu Birlik Dergisi Anayasa Sayısı basılmıştır. (Ek 4)

STAJ YASA TASARISI

Maden Mühendisleri Odasının yürütücülüğünde hazırlanan staj yasa tasarısı T.C. Danışma Meclisi Başkanlığı, Başbakanlık, Üniversite Rektörlükleri ve Akademi Başkanlıklarına ve basına iletilmiştir. (Ek 1)

MPM YASA DEĞİŞİKLİĞİ GÖRÜŞÜ

MPM yasasında yapılması düşünülen değişiklikler üzerine TMMOB görüşü (Ek 2) de belirtildiği gibi iletilmiştir.

KALİTE KONTROLÜ

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının «Sanayi mallarının kalite denetimi hakkında

kanun tasarısı» üzerine Birliğimizce yıllardır oluşturulan görüşlerin bir dökümü raporlaştırılmış, bir basın açıklamasıyla ilgililerin görüş ve bilgilerine sunulmuştur. (Ek 3)

Bunlar dışında, Odalarımızın doğrudan oluşturdukları toplu konut yasası imar affı yasası, petrol yasası ve madenlerin devlet eliyle işletilmesine ilişkin yasalar ve benzeri hakkındaki çeşitli görüşlerimiz yetkili makamlara iletilmiştir.

C — DİĞER MESLEKİ KURULUŞLAR İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

TMMOB delegeleri, dönem içinde, Türk Loydu, MPM, TÜBİTAK, Dünya Enerji Konferansı Türk Milli Komitesi, Bağ-kur ve MEB Mesleki ve Teknik Eğitim Yüksek Danışma Kurulu toplantı ve genel kurullarına katılarak Birlik görüşlerini savunmuşlardır.

TSE yasasında yapılan değişiklik sonucu, TSE'nin faaliyetlerine aktif olarak katılamamıştır.

D — 26. DÖNEMDE ODALARIMIZIN GERÇEKLEŞTİRDİKLERİ ÖNEMLİ MESLEKİ FAALİYETLER

- Bilgisayar programlama kursu, Fizik Mühendisleri Odası, Ankara.
- Fizik Mühendisliği Terimleri Kılavuzu, Fizik Mühendisleri Odası yayınları.
- Türkiye Birinci Şehircilik Kongresi; Kasım 1981, Ankara, ŞPMMO.
- Maden Yasası ve Madencilikimiz Paneli, Mayıs 1981, Jeoloji M.O. Ankara.
- Türkiye Jeoloji Kurultayı Jeoloji M.O., Şubat 1982, Ankara.
- Türkiye'de Volfram Madencilik ve Sorunları, Jeoloji M.O. Raporu.
- Hidrolik Enerji Potansiyeli ve Yararlanma Politikası, Jeoloji, M. O., Özel sayı dergi.
- Türkiye Ekonomisinde Kömürün Yeri, Arama-Tüketim Sürecindeki Sorunlar, açık oturum, Jeoloji M.O., Ankara (yayınlandı)
- Petrolü Arama ve Bulma Yöntemleri, Jeoloji M. O., Ankara.
- Türkiye'de Krom Madencilik Sorunları, Jeoloji M. O., panel, Ankara.
- Elektrik Mühendisliği El Kitabı, Elektrik M.O., Ankara.
- Elektrik-Elektronik, sergi, Elektrik M. O., İzmir Enternasyonel Fuarı, 1981.
- Üçüncü Türkiye Kömür Kongresi, Maden M. O., Zonguldak. 1982.
- Türkiye Madencilik Bilimsel ve Teknik 7. Kongresi, Maden M. O., yayın, Ankara.
- Bakır Hidrometalürjisi ve Rotasyonu, Maden M. O. ve Metalürji M.O., Ankara.
- Konut Kurultayı, İnşaat M. O.
- Hava Kirliliği, Kimya M. O., Rapor.
- Gübre, Kimya M.O., rapor.
- Çelik El Kitabı, Metalürji M.O.
- Birinci Ulusal Meteoroloji Sempozyumu, Meteoroloji M.O. ile İTÜ Temel Bilimler Fakültesi.
- Petrol Kongresi 1982 Nisan 1982, Petrol M.O., Jeoloji M.O., Kimya M.O., Petrol Jeologları Derneği, Jeofizikçiler Derneği.
- İkinci Tarımsal Kalkınma Kongresi, Ziraat M.O., 1981.
- Ulaşım Kongresi, Mak. Müh. O. İst. Şb. 1981 İstanbul
- «Hava Kirliliği ve Yapılarda Isı Yalıtımı» Mak. M.O. Ankara Şb.

- 2. Devre Kazancı Kursu» Mak. M.O. Bursa Şb.
 - Yüzüncü Yılda Türkiye Su Ürünleri ve Sorunları, açık oturum, Ziraat M. O., Ankara, İzmir, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi.
 - Buğdaydan Ekmeğe, Ziraat M.O.,yayın,Ankara.
 - Ulaştırma Bakanlığınca ve Denizcilik Bankasınca istenen Oda görüşleri raporları. Gemi M.O.
 - Ormancılık özel Çalışma Grubu MGK'ya Sunulan Görüş,Orman M.O. olarak özetlenebilir.
 - 6326 Sayılı Petrol yasasında değişiklik yapan yasa tasarısı» hakkında görüş.
- D. Meclisi İktisadi İşler Komisyonuna rapor. TMMOB Petrol ve Jeoloji Müh. Odaları.

2.2.3 ÜYE SORUNLARINA İLİŞKİN ÇALIŞMALAR

• Dönem ortasında kurulan özlük sorunları komisyonu yaklaşan mali yılbaşı ve bütçe kanunu çalışmaları nedeniyle, yoğun bir çalışma temposuna girmiş ve özellikle kamu kesiminde çalışan üyelerimizin yan ödeme, tazminat, katsayı-gösterge, harcırah vb. uygulamalara ilişkin sorunlarını ele almış ve çözüm önerilerimizi oluşturmuştur. Çeşitli basın açıklamalarıyla kamuoyuna ilettiğimiz bu konudaki görüşlerimiz ek.....'de özet olarak verilmiştir.

• Yurt dışına giden mühendis ve mimarlarla ilgili olarak bir komisyon kurulması kararlaştırılmış, ancak görevlendirme yapılamamıştır. Bu konuda bir üyemizle röportaj yapılarak Birlik dergisi yayın programına alınmıştır. Bu tür röportajlar dizisine devam edilecektir.

• Yurt dışına gönderilecek mühendis ve mimarların belirlenmesi çalışmaları DPT, İ.İ.BK ve TMMOB tarafından ortaklaşa belirlenen bir konu olup, İ.İ.B.K doğrudan Odalarla yazışmalarını sürdürmektedir.

• Çeşitli üyelerin tayin ve terfilerine ilişkin yasal girişimlerde Birlik Hukuk Danışmanlığı olabildiğince katkıda bulunmaya çalışılmaktadır. Ancak yarım zamanlı bir avukatın konu için yeterli olabilmesini beklememek ve süratle Birlik Hukuk Servisinin oluşturulmasını sağlamak gerekmektedir.

2.2.4 ALT BİRİMLER

26. dönem, TMMOB ve Oda merkezleri ilişkilerinde olumlu yönde gelişmelerin arttığı bir dönemdir. Ancak Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odasının ikinci kez genel kurulunu yapamaması bu ilişkilerin en fazla aksadığı noktayı oluşturmaktadır. Odalar, Şubeler ve bazı Odaların bölge genel kurullarının yapılabilmesi için tüm Sıkıyönetim Komutanlıklarıyla yazışmalar yapılmış ve çoğunlukla kongrelerin yapımı ön izni alınmış, bunlar da ilgili birimlere duyurulmuştur.

Samsun ve İstanbul Koordinasyon Kurullarının ve diğer kapalı birimlerin binalarının, kira ve benzeri sorunlarının çözümü için hukuk danışmanı ile, İMO ve EMO Sekreteriyaları görevlendirilmiş olup, gerekli çalışmalar çözüm aşamasındadır.

2:2.5 YAYIN

- Birlik dergisinin ayda bir yayınlanmasına devam edilmiş, abone çalışmaları dönem başındaki düzenleme ve gayretlerle bir miktar hızlanmakla birlikte, Oda ve Şubelerin yeterince seferber olmaması sonucu beklenen düzeye ulaşmamıştır. Sınırlı sayıda üyenin amatör çabalarıyla 1981 yılı yayın programı aksamadan tamamlanmıştır. 1982 yılının iki sayısı ise basımevindedir.

- Dergi çalışmalarının, yönetim kurulunun Oda genel kurullarına gönderdiği öneriler çerçevesinde ele alınması yayın kadrosunun güçlendirilmesi. Odalardan bilgi akımının hızlandırılması ve abone işlerinin sistemli bir biçimde ele alınması yeni dönemin önemli görevlerinden olacaktır.

- «Cumhuriyetten Günümüze Teknik Kongre» kitabının basımı gerçekleştirilememiştir. Daktilo edilen kongre bant çözümlerinin tebliğciler tarafından redaksiyonunun yapılması ve basılması gerekmektedir.

- «Sanayileşme Sürecinde Çevresel Etkiler Sempozyumu»nın ilk basımı hemen hemen tükenmiştir. Bu sempozyumun kongre tartışmalarını ve geçen yabancı delegelerin tebliğlerini içeren 2. basımı 27. genel kuruldan önce gerçekleşmiş olacaktır.

- 26. Dönemde programlanan süresiz yayınlardan önemli biri de «TMMOB Broşürü»dür. TMMOB ve Odaların özgün çalışmalarının, kongre, panel, konferans, sempozyum, seminer ve benzeri faaliyetlerinin kitap, dergi, rapor türü yayınlarının bir dökümünü içeren broşür de son aşamasındadır. Ve 27. Genel Kuruldan önce basımı tamamlanmaya çalışılmaktadır.

- TMMOB Sanayi Katalogu : Makina, Elektrik ve Kimya Mühendisleri odalarımızın ortaklaşa çalışmalarıyla «Sanayi Katalogu» çalışmaları sürdürülmektedir. Türkiye'deki sanayi kuruluşlarının zengin bir tanıtımını içerecek olan katalog 1983 ocak ayında yayınlanmış olacaktır.

26. dönemde, komisyon çalışmaları, kongre duyuruları ve tebliğ özetleriyle birlikte, 36 basın açıklaması yapılarak, mühendis ve mimarlarımızın sorunları ve çözüm önerileri dile getirilmiş, ihtisas alanlarına ilişkin TMMOB görüşleri kamuoyunun dikkatine sunulmuştur.

3

DIŞ İLİŞKİLER

26. Dönemde TMMOB'nin dış ilişkilerini ağırlıklı COPISEE faaliyetleri çerçevelemiştir. Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Mühendisleri Sürekli Konferansı (COPISEE) nin Başkanlığı ve Sekreteryası Birliğimizce yerine getirilmiştir. TMMOB'nin yer aldığı COPISEE faaliyetleri şunlardır:

- 1-2 Ekim 1982'de Yugoslavya'nın Ohrid kentinde yapılan 2. «Su Kaynaklarını Koruma Kongresine TMMOB adına Doç. Dr. Ömer Kuleli katılmış biri kendi adına diğeri TMMOB adına olmak üzere iki tebliğ sunulmuştur.

Tebliğ Konuları :

a —) Küçük Rafinerilerde Artık Suların Arındırılması İçin Basit Bir Yöntem
b —) Türkiye'de Su Kirliliğinin Önlenmesi-Örgütsel ve Yasal Çerçeve Kongre sonuçları TMMOB Birlik Dergisinde yayınlanmıştır.

• Mart 1982'de COPISEE Başkanı Yavuz Önen, TMMOB 2. Başkanı Teoman Alptürk'le birlikte Bulgar Bilimsel ve Teknik Birlikleri Merkez Konseyinin çağrılısı olarak Konseyin Sofya'da yapılan Genel Kuruluna katıldılar.

• 14-15-16 Nisan 1982 de TMMOB, Başbakanlık Çevre Müsteşarlığı, COPISEE'nin müştereken düzenledikleri 4'ü yabancı delegelerin sundukları 22 tebliğin yer aldığı «Sanayileşme Sürecinde Çevresel Etkiler» adlı uluslararası bir sempozyum düzenlendi.

Sempozyum tartışmaları da içeren ikinci basımı yapılmakta olan kitabı ile ilgili kurumlara iletilecektir.

• COPISEE Genel Kurulunun ve Yönetim Kurulunun Haziran 1982 de Ankara'da toplanması için gerekli hazırlık çalışmaları sürdürülmektedir.

MALİ RAPOR

ve

DENETİM RAPORU

4.1

denetleme raporu

Kurulumuz 10.4.1982 günü Birlik muhasebe görevlisinin de hazır bulunmasıyla TMMOB XXVI. Dönemine ilişkin 4. ve son denetlemesini yapmıştır. İncelememiz sonucu belirlenen hesap sonuçları, görüş ve önerilerimiz aşağıdadır.

I — GELİRLERİN İNCELENMESİ

Gelirler	Öngörülen	Gerçekleşen	Gerçekleşme % si
1.Odalar Hissesi	3.696.539.-	1.806.305.-	49
2.Odalarca yapılan olağanüstü yardımlar	1.-	-	-
3.Yayın gelirleri	100.000.-	230.503.75	230
4.Bağış ve yardımlar	1.-	-	-
5.Çeşitli Giderler	270.026.-	166.255.68	61
6.Odalardan geçen dönem alacakları	5.526.921.-	2.961.404.75	54
TOPLAM	9.593.488.-	5.164.469.18	54

II — GİDERLERİN İNCELENMESİ

Giderler	Ödenek	Gerçekleşen	Gerçekleşme % si
1.Personel giderleri	4.667.505.-	2.290.842.59	49
2.Yayın giderleri	580.002.-	553.721.-	95
3.Genel giderler	1.040.000.-	1.894.835.13	180
4.Kongre-Kurultay	200.000.-	228.842.-	114

5.Demirbeş giderleri	150.000.-	26.035.10	17
6.Sair giderler	2.-	-	-
7.Temsilcilik giderleri	208.998.-	-	-
8.Ortak bina-bakımevi	1.-	-	-
9.Geçen dönem borçları	2.746.980.-	1.029.567.-	37
TOPLAM	9.593.488.-	6.023.842.82	62.7

III— KASA VE BANKA HESABI:

TMMOB'nin 31.3.1982 akşamı itibariyle kasa ve banka durumu aşağıdaki gibidir:

Kasa : 73.495.22

Banka : 79.851.99

IV — SONUÇ, GÖRÜŞ VE ÖNERİLER :

a. XXVI. dönemde TMMOB gelirleri yüzde 54, giderleri yüzde 63 oranında gerçekleşmiştir. Gelirlerle giderler arasındaki giderler lehine yüzde 9'luk fark, personele ait ödenmemiş bulunan vergi ve sigorta borçlarından kaynaklanmaktadır.

b. TMMOB gelirlerinden Odalar hissesi (% 49) ve Odalardan geçen dönem alacakları(% 54) gerçekleşmeleri oransal olarak düşüklüğünü korumaktadır. Ancak Odaların bu dönem Birliğe yaptıkları toplam ödemenin (4.767.709.75 TL), bu dönem Odalar hissesinden (3.696.539.— TL), yaklaşık 1 milyon TL fazla olması olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmiştir. Gelecek dönemde de, geçmiş dönem borçlarının ödenmesi yönündeki bu çabanın sürdürülmesi gerekmektedir.

c. Genel giderlerdeki yüksek gerçekleşme oranı (% 180), TMMOB ve dokuz Oda tarafından ortaklaşa kullanılan binanın 9 aylık kira bedelinin Birlik tarafından ödenmesinden kaynaklanmaktadır.

d. Odaların, Birlik hissesini, banka ya da posta çeki hesabından talimat yoluyla ödemelerini öngören «Muhasebe ve Mail İşler Yönetmeliği» taslağı hükmü, TMMOB gelirlerinin düzenli bir biçimde tahsili açısından yararlı bir uygulamayı sağlayacaktır.

e. TMMOB XXVI. dönem gelir ve gider kayıtlarının düzenli bir biçimde tutulduğu, harcamaların belge, makbuz ve faturalara dayandığı ve bunların gerektiği şekilde saklandığı belirlenmiş, muhasebe işlemlerini yürüten elemanların çalışmaları kurulumuzca övgüye değer bulunmuştur. Bilgilerinize sunarız.

DENETLEME KURULU

Lütfü AKKAN

Naci ÖZDEMİR

Faruk AKTUZLU

TMMOB 1982-83 YILI BÜTÇE ELEŞTİRİSİ (Denetleme Kurulu görüşü)

TMMOB'nin 1032-83 dönemi gelir bütçesi, Odalar hissesinin ve Odalardan geçen dönem alacaklarının yüzde 80 oranında gerçekleşeceği varsayımı ile 13.606,775.-- TL olarak öngörülmüştür,

1982-83 dönemi tahmini gelir-gider bütçeleri ile kadro cetvelleri incelenmiş; TMMOB'nin, işlevlerini yeterli bir biçimde yerine getirebilmesi için hazırlanan bu bütçenin mutlaka gerçekleştirilmesi gerektiği kanısına varılmıştır.

Yeni dönemde TMMOB'nin ve Odaların bu bütçeyi gerçekleştirmek için çaba harcamalarını öneririz. Saygılarımızla

DENETLEME KURULU

Lütfü AKKAN

Naci ÖZDEMİR

Faruk AKTUZLU

4.2

mali rapor

26. Dönem çalışmaları, geçen dönemlerdeki gibi, mali bunalımın giderilememesi veya Odalar Birlik Hissesi paylarının ödenmemesi nedeniyle zor koşullar altında sürdürüldü. Bu durumun rakamlarla incelenmesinde büyük yarar vardır.

1 — TMMOB'nin son 7 yıllık gelir-borç-alacak gerçekleştirmeleri şöyledir.

	Öngörülen bütçe	Gerçekleşen	Birlik Borçları	Birlik alacakları
20. Dönem	2.632.055.-	2.326.466.-	64.448.-	197.591.-
21. Dönem	3.295.138.-	2.191.297.-	684.237.-	705.532.-
22. Dönem	3.555.167.-	2.369.857.-	1.145.393.-	1.692.054.-
23. Dönem	3.808.813.-	2.667.484.-	795.887.-	2.508.245.-
24. Dönem	4.610.494.-	3.979.257.-	1.129.601.-	3.202.143.-
25. Dönem	7.685.911.-	2.284.559.-	2.746.980.-	5.526.921.-
26. Dönem	9.593.488.-	5.164.469.-	2.774.921.-	6.496.062.-

2- Odaların son iki dönemdeki Bütçe gerçekleştirmeleri ile Birlik hissesi ödeme gerçekleştirmeleri ve Birlik hissesi borçları ise aşağıda verilmiştir.

ODALAR	Ödenmesi Gereken 25. Dönem	B.H. Gerçekleşme % si	Ödenmesi Gereken 26. Dönem	B.H. Gerçekleşme % si	Birlik His. Borcu
Elektrik	618.002.-	45.6	650.050.-	69.5	927.562.-
Fizik	24.220.-	55.7	26.332.-	100	4.502.-
Gemi	48.148.-	0	227.166.-	100	-
Gemi Mak.	-	-	-	-	17.737.-
Harita K.	193.100.-	81.8	141.235.-	100	61.176+
İç Mimar	3.811.-	0 (Tah.)	5.784.-	100	4.545.-
İnşaat	905.390.-	28	1.027.920.-	100	1.409.720.-
Jeoloji	67.236.-	100	113.356.-	100	25.364+
Kimya	408.024.-	86.8	360.434.-	100	107.969.-
Maden	154.210.-	100	281.980.-	100	-
Makine	949.936.-	31.8	1.145.698.-	28	2.616.968.25
Metalurji	61.126.-	65.8	57.093.-	100	31.268.-
Meteoroloji	4.956.-	24	6.615.-	45..3	10.009.-
Mimarlar	842.983.-	61.6	767.162.-	100	352.201.-
Orman	174.841.-	66.9	318.621.-	83	111.463.-
Petrol	74.872.-	100	91.932.-	65.7	31.496.-
ŞPMMO	31.442.-	100	36.534.-	80.5	7.094.-
Ziraat	279.315.-	19.9	385.266.-	29.8	853.531.-

ODALAR	25.Dönem Tahmini	Gerçekleş m	G % si	26. Dönem Tahmini	Gerçekleş m	G % si
Elektrik	13.734.030	12.368.888	90	12.950.006	13.138.319	101
Fizik	255.709	276.692	108	378.396	299.560	79
Gemi	1.401.344	704.075	50	1.711.521	3.683.293	215
Gemi Mak.	313.000	-		-	-	
Harita	3.150.813	2.869.647	91	3.710.045	1.977.243	53
İç Mimar	50.000	30.000	80	60.000	-	
İnşaat	38.076.000	16.451.819	43	27.181.006	20.002.043	73
Jeoloji	1.275.000	775.975	60	2.000.000	1.492.445	74
Kimya	4.372.654	4.698.135	107	4.617.844	4.002.301	86
Maden	2.359.201	2.184.682	92	3.715.000	3.760.190	101
Makine	26.442.404	18.854.018	71	37.199.000	24.878.274	66
Metalurji	889.208	835.646	93	980.002	754.076	76
Meteoroloji	54.188	61.129	112	-	86.244	
Mimarlar	24.587.007	18.551.098	75	18.000.011	15.610.401	86
Orman	3.670.501	2.092.259	57	3.412.301	4.473.930	131
ŞPMMO	609.668	452.108	74	749.564	526.842	70
Ziraat	9.501.973	3.083.296	32	13.730.969	4.284.852	31

Yukarıdaki tablolardan görüleceği gibi, TMMOB'nin alacakları hızla artmakta, buna bağlı olarak borçları da artmaktadır.

Birlik borçlarından, özellikle SSK prim borçları (TMMOB'nin telefonu icra yoluyla haczedilmiş ve satılmak üzeredir.) ile gelir vergisi borçları (gecikme cezaları nedeniyle) giderek artmakta ve olumsuzluklar yaratmaktadır. Bazı odaların 31.8.1981 tarihine kadar vergi borçlarını ödeyerek vergi affından yararlanmalarına karşın, aynı hassasiyeti üst örgütleri için göstermedikleri gözlenmiştir. Keza, TMMOB nin telefonu hacizde iken, bazı odalarımızın büyük Birlik Hissesi borçları olmasına rağmen yüksek maliyetli demirbaş alımları yapabilmektedirler.

TMMOB, 26. Genel Kurul Kararları uyarınca, Birlik Yönetim Kurulu bir «Muhasebe ve Mali İşler Yönetmeliği» taslağı hazırlamış ve Genel Kurulun

yükselmiş; 5.526.921.— TL olan alacaklarımız ise 6.483.062.— TL'ye yükselmiştir.

5 — TMMOB'nin 31.3.1982 günü itibari ile bilançosu aşağıdaki gibidir :

Kasa	73.495.22	M. Alacaklılar	2.774.921.28
Bankalar	79.851.99	Devreden Gelir	3.992.013.18
M. Borçlular	6.496.062.25	Transit Hesap(1)	6.677.75
S. Kıymetler	124.202.75		
	6.773.612.21		6.773.612.21

TMMOB 26. DÖNEM (1.4.1981 - 31.3.1982) İÇİN ÖNGÖRÜLEN VE GERÇEKLEŞEN GELİRLER - FARKLAR

Gelirler	Öngörülen	Gerçekleşen	Fark	Ger.% si
1.Odalar hissesi	3.696.539.-	1.806.305.-	2.327.205.-	49
2.Od.yap.olğ.Ü. Y.	1.-	-	-	-
3.Yayın Gelirleri	100.000.-	230.503.75	130.503.75+	230
4.Bağış ve Yard	1.-	-	-	-
5.Çeşitli gelirler	270.026.-	166.255.68	103.770.32	61
6.Ö.Geç.Dön.Al a	5.526.921.-	2.961.404.75.-	2.128.544.25.-	54
	9.593.488.-	5.164.469.18		54

TMMOB 26. DÖNEM (1.4.1981 - 31.3.1982) İÇİN ÖNGÖRÜLEN VE GERÇEKLEŞEN GİDERLER - FARKLAR

Giderler	Öngörülen	Gerçekleşen giderler	Gerçekleşme % si
1.Personel giderleri	4.667.505.-	2.290.842.59	49
2.Yayın giderleri	580.002.-	553.721.-	95
3.Genel giderler	1.040.000.-	1.894.835.13	180
4.Kongre-Kurultay	200.000.-	228.842.-	114
5.Demirbaş giderleri	150.000.-	26.035.10	17
6.Diğer giderler	2.-	-	-
7.Temsilcilik gid.	208.998.-	-	-
8.Ort.bina bas.evi giderleri	1.-	-	-
9.Geçen dönem borçları	2.746.980.-	1.029.567.-	37
	9.593.488.-	6.023.842.82	62.7

6 — TMMOB'nin 25. Dönem sonundaki 31.3.1981 ve 26. Dönem sonundaki 31.3.1982 borç dökümü aşağıda verilmiştir.

	25. Dönem Sonu	26.Dönem Sonu
Sosyal Güvenlik Fonu	291.000.-	257.013.96
SSK Primleri	265.044.-	510.398.31
Muhtasar Vergi (Pers)	507.447.-	1.202.839.-
Personel Alacakları	252.737.-	336.684.40
PTT (Telefon)	25.317.-	-
Kırtasiye	10.727.-	-
Gazete-Matbaalar	44.000.-	35.000.-
Sendika Aidatı	6.120.-	10.466.-
Sivil Savunma	48.000.-	10.020.65
Kıdem-İhbar Tazminatı	1.239.851.-	308.793.-
Tamir-Bakım	5.000.-	5.000.-

Elektrik	51.737.-	12.166.46
Odalar		86.540.-

7 — TMMOB'nin ve bağılı 10 odanın bulunduğu binada Bina Fonu Bütçesi oluşturulmuş; 1.6.1981 tarihinden dönem sonu olan 31.3.1982 tarihine kadar toplam 548.486.75 TL gelir, toplam 541.809.— TL gider gerçekleşmiştir. Birliğin ve odaların, üye sayıları gerçekleşen bütçeleri ve kullandıkları alanlar dikkate alınarak oluşturulan ortak bütçe ile temizlik, tamir-bakım, elektrik-su, postalama, yakıt gibi giderler karşılanmıştır. Ortak bina fonu ile ilgili bir protokol imzalanmış ve uygulamalar bu çerçevede yürütülmüştür.

8 — TMMOB Sosyal Güvenlik fonu hesabında, dönem sonu itibarı ile 257.013.96 TL bulunmaktadır. 25. Dönemde bu fondan kullanılan miktarın 38.780.— TL si geri ödenebilmiştir.

9 — TMMOB'nin halen bulunduğu bina, 1.6.1981 ile 31.5.1982 tarihleri arasında, topluca mülk sahiplerinden kiralanmış ve söz konusu ortak binada bulunan odalardan kira katılımı istenmeksizin ortak faaliyetlerin başlatılması ve yerleştirilmesi için caba harcanmıştır. 27. Dönemde, kira miktarının gözden geçirilmesi yanı sıra, mevcut odaların Ortak bina fonu çerçevesinde kira giderine de katılmaları gerekmektedir.

27. DÖNEM TAHMİNİ GELİR VE GİDER BÜTÇESİ

1 — ODALAR HİSSESİ	7.771.922.—	
2 _ ODALARCA YAPILAN OLAĞANÜSTÜ YARDIMLAR		1.—
3 _ YAYIN GELİRLERİ	1.—	
4 _ BAĞIŞ VE YARDIMLAR		1.—
5 — ÇEŞİTLİ GELİRLER	646.000.—	
6 — ODALARDAN GEÇEN DÖNEM ALACAKLARI	5.188.850.—	
TOPLAM	13.606.775.—	
TMMOB 27. DÖNEM TAHMİNİ GİDER BÜTÇESİ		

I PERSONEL GİDERLERİ 7.322.731.10

A — ÜCRETLER

1 Sözleşmeli personel giderleri	3.720.000.—
2 Kadrolu personel ücretleri	1.892.676.—
3 Geçici personel ücretleri	1.—
4 ikramiyeler	170.078.—
5 Fazla çalışma ücretleri	25.000.—
6 Kasa tazminatı	24.000.—
7 Sigorta primi işveren hissesi	743.490.—
8 Geçici görev yollukları	150.000.—
9 Toplu sözleşme farkları	23.584.10

B — Sosyal yardımlar

1 İzin yardımı	16.000.—
2 Taşıt yardımı	180.000.—
3 Yemek yardımı	180.000.—
4 Giyim yardımı	28.000.—

5 Yakacak yardımı	144.000.—	
6 Çocuk yardımı	14.400.—	
7 Öğrenim yardımı	11.500.—	
8 Diğer sosyal yardımlar	0.—	
C — Tazminatlar		
1 İhbar tazminatı	1.—	
2 Kıdem tazminatı	1.—	
YÖNETİM GİDERLERİ		
1 Başkan, Baş. Yard. ve Sayman öde.	132.000.—	
2 Oturum ücretleri		
2.1 Yönetim Kurulu	134.400.-	
2.2 Denetleme Kurulu	6.000.-	
2.3 Onur Kurulu	10.000.-	
2.4 Yardımcı Organlar	72.000.-	
3 Temsil ve ağırlama ödeneği	95.600.-	
4 Tetkik ve danışmanlık giderleri	1.-	
III YAYIN GİDERLERİ		
1 Telif ücretleri	1.-	
2 Basım ve kağıt giderleri	600.000.-	
3 Postalama giderleri	120.000.-	
4 Diğer yayın giderleri	1.-	
IV GENEL GİDERLER		
		1.939.115.62
1 Kırtasiye ve basılı kağıt giderleri	200.000.-	
2 Kitap gazete ve dergi giderleri	50.000.-	
3 Kira	1.080.000.-	
4 Damga pulu	10.000.-	
5 PTT giderleri	175.000.-	
6 Isıtma aydınlatma ve su giderleri	120.000.-	
7 Vergi resim ve harçlar	10.000.-	
8 Dava, icra ve noter giderleri	30.000.-	
9 Tamir ve bakım giderleri	150.000.-	
10 Malzeme giderleri	50.000.-	
11 Sivil savunma fonu	25.750.—	
12 Diğer genel giderler	38.365.62	
V KONGRE GİDERLERİ		
		300.000.—
1 Genel kurul giderleri	150.000.—	
2 Kongre kurultay giderleri	150.000.—	
VI SABİT KIY. ve DEMİRBAŞ GİD.		
		100.000.—
VII SAİR GİDERLER		
		2.—
1 Sosyal bağış ve yardımlar	1.—	
2 Bilinmeyen giderler	1.—	
VIII TEMSİLCİLİK GİDERLERİ		
		1.—

IX ORTAK BİNA ve BASIM EVİ GİD.

1.—

X GECEN DÖNEM BORÇLARI

2.774.921.28

GENEL TOPLAM

13.606.775.—

TMMOB 27. DÖNEM TAHMİNİ GELİR BÜTÇESİ AÇIKLAMASI

1 ODALAR HİSSESİ

Üye başına 3.— TL ve oda bütçelerinin beş milyona kadar olan kısmından % 6 beş milyondan fazla olan kısmından % 3 alınması halinde; oda bütçelerinin % 80 gerçekleşeceği hesabı ile;

Üye sayısı payı : 3.675.852.—

Beş Milyona Kadar : 3.213.020.—

Beş Milyondan Fazla : 2.826.031.—

Toplam : 9.714.903.— X 0,80 = 7.771.922.— TL.

2 ODALARCA YAPILACAK OLAĞANÜSTÜ YARDIMLAR

Mali işler yönetmeliğinin ilgili maddesi ile açıklık kazandırılan olağanüstü yardımlar, Birliğin gerektiğinde normal gelirleri ile karşılayamayacağı ancak odalarca yapılması zorunlu görülen Birlik Yönetim Kurulunun 3/4 çoğunluk kararıyla acil yada ortak faaliyetler nedeniyle gereken harcamalar için 1.— TL. ile fon açılmıştır.

5 ÇEŞİTLİ GELİRLER

Kimlik kartı, Bilirkişilik, hakemlik, eksperlik, konferans salonu, çeşitli belgeler ve katalog ile kongre-sergi gelirleri olarak; Toplam 646.000.—TL

6 ODALARDAN GEÇEN DÖNEM ALACAKLARI 31.3.1982 akşamı itibarıyla;

Elektrik MO 927.562.—

Fizik MO 4.502.—

Gemi MO —

Gemi Mak. İşi. MO 17.735.—

Harita Kad. MO —

İÇ Mimarlar O 4.545.—

İnşaat MO 1.409.720.—

Jeoloji MO —

Kimya MO 107.969.—

Maden MO —

Makina MO 2.616.968.25

Metalürji MO 31.268.—

Meteoroloji MO 10.009.—

Mimarlar O 352.201.—

Orman MO 111.463.—

Petrol MO 31.496.—

ŞPMMO 7.094.—

Ziraat MO 853.531.—

Olmak üzere toplam 6.486.063.— TL dir. Bu miktarın % 80 oranında gerçekleşeceği düşünülerek, 5.188.850.— TL konulmuştur.

TMMOB 27. DÖNEM TAHMİNİ GİDER BÜTÇESİ AÇIKLAMASI

I PERSONEL GİDERLERİ :

1.1 Sözleşmeli personel giderleri

340.000 X 12 = 4.080.000.—

1.2 Kadrolu personel giderleri

42.500 X 12 = 3.570.000.—

II YÖNETİM GİDERLERİ :

1 Başkan, Başkan yardımcısı ve sayman üye ödeneği :

Başkan için ayda brüt 5.000.— TL Bşk. Yardımcısı ve sayman üye ödeneği için brüt 3.000.— er TL. ödenek hesabı ile 11.000 X 12 = 132.000.—TL

2 Yönetim Kurulu için iki haftada bir toplantı, her toplantıda 14 üye bulunması ve üye başına brüt 400.— TL hesabıyla 134.400.— TL.

3 Komisyonlarda görev alan üyeler için ayda bir toplantı 5 üye bulunması ve 3 komisyon hesabı ile toplantı başına brüt 400.— TL üzerinden 72.000.— TL.

4 Denetleme Kurulu için 3 X 4 X 500 = 6.000.— TL

5 Onur Kurulu İçin 5 X 4 X 500 = 10.000.— TL.

III YAYIN GİDERLERİ :

Yılda 12 sayı, 16 sayfalık ve 3.000 tirajlı BİRLİK dergisinin toplam gideri 50.000 X 12 = 600.000.— TL. ve postalama masrafları 10.000.— X 12 = 120.000.— TL olmak üzere toplam 720.002.—TL.

IV GENEL GİDERLER :

Geçen dönem gerçekleşen giderler dikkate alınarak, muhtemel artışlar ve kira göz önünde bulundurularak, 1.939.115.52 TL olarak tespit edilmiştir. Bu miktar içerisinde, merkezi bina kirasının 2.520.000.—, TL olabileceği varsayılarak, TMMOB'nin kapladığı alanın yaklaşık olarak 30/70 oranı üzerinden payına düşen 1.080.000.— TL yıllık kira olarak öngörülmüştür. Geçen dönem 1.000.000.— TL olan ve Mimarlar Odası ile Mimarlar Derneği'nin büyük maddi kaybına neden olan durum, diğer odalar ve Birliğin de durumları karşısında nispi bir dengeye ulaştırılmış olmaktadır.

TMMOB KADRO CETVELİ

Sözleşmeli Personel	Adet	
1. Başkan	1	60.000.—
2. Genel Sekreter	1	60.000.—
3. Genel Sekreter Yardımcısı	1	50.000.—
4. Basın Yayın Sekreteri	1	50.000.—
5. Hukuk Danışmanı (yarı zamanlı)	1	25.000.—

6. Kütüphaneci	1	50.000.—
7. Kütüphaneci yardımcısı (yarı zamanlı)	1	15.000.—
		<u>310.000.—</u>
Kadrolu Personel		
1. Veznedar	1	22.371.—
2. Daktilo-sekreter	1	23.893.—
3. Arşiv-yayın personeli	2	22.239.—
4. Hizmet görevlisi	2	22.371.—
5. Gece Bekçisi	1	22.239.—
		<u>157.723.—</u>

EKLER

EK:1

danışma meclisi başkanlığı, başbakanlık, tüm üniversite ve akademilere gönderilen staj yasa tasarısı

STAJ YASA TASARISI GEREKÇELERİ-

1967 yılında Hükümet kararnamesi ile çıkarılan ve günde 30.— TL olan staj ücretleri halen yürürlüktedir. Bu durum, zaten çok zor olan maddi şartlar altında öğrenimlerini sürdüren öğrencilerin staj yapmalarını engellemekte ve beklenen verim elde edilememektedir. Bu nedenle staj ücretlerini eskiden olduğu gibi sabit rakamlarla değil değişken ücret politikasına göre saptamakta yarar vardır.

Örneğin stajyer öğrencilere en az asgari ücret verilmesi soruna köklü bir çözüm getirebilir. Diğer bir önemli konu da stajyer öğrencilerin sosyal sorunlarıdır. Staj süresinde kaza geçiren bir öğrenci sigortalı olmadığı için büyük sorunlar yaratmakta ve mağduriyetlere yol açmaktadır. Kaza geçiren öğrencilerin tedavi masraflarının kuruluşça ödenmesi bu günkü yönetmeliğe göre imkansızdır. Bu sorun ancak stajyerin Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamına alınması ile çözümlenebilir.

Öte yandan Kredi ve Yurtlar Kurumuna bağlı yurtların yaz aylarında staj yapan öğrencilere tahsis edilmeleri yararlı olacaktır.

Staj ve teknik geziler eğitimin en önemli bir bölümü olarak ele alınarak değerlendirilmelidir. Bunu sağlamak için Milli Eğitim Bakanlığı, Üniversiteler ve Meslek İhtisas Odalarından oluşan bir komisyon, her sene toplanarak stajla ilgili sorunları görüşüp karara bağ-lamalıdır. Ayrıca kuruluşlarla üniversiteler arasında ortak eğitim projeleri hazırlanarak, stajların sadece yaz aylarında değil, öğrenime başlamadan önce ve öğrenim süresi içinde yapılmasına gidilmelidir. Örneğin bazı dallarda staj, bitirilmiş bir öğrenim dönemi sonundaki dinlenme ve tatil süresinde değil, daha meslek eğitime başlamadan önceki ilk eğitim döneminde yapılmalı ve öğrenciler nasıl bir mesleğe sahip olacaklarını baştan öğrenme fırsatı bulmalıdırlar. Daha sonra okulda verilen teorik bilgilere sahip olan öğrencinin son öğretim döneminde yeniden staja gönderilerek belli bir üretim deneyimi kazanması ve üretimle eğitim arasındaki ilişkiyi kurabilmesi sağlanmalıdır. Böylece okul döneminde alınan teorik bilgilerle pratiğin pekiştirilmesi ve öğrencinin daha iyi yetişmesi

sağlanmış olacaktır.

On beş yıl önceki ekonomik koşullara göre belirlenen yönetmelikle staj yaptırılan öğrenciler psikolojik olarak konuya ciddi bir şekilde eğilememekte ve sadece belirli süreyi doldurmak için staj yapmakta bu da geleceğin üreticileri ve yöneticileri olacak öğrencilerin pratik bilgilerinin eksikliğini doğurmaktadır.

Yukarıdaki görüşlerin ışığı altında şu ilkeleri sıralayabiliriz :

1. Staj çalışmalarının üniversiteler ile kuruluşların direkt ilişkileri ile düzenlenmesi yararlı olacaktır.
2. Yüksek öğrenim yapan kuruluşların gün ve gün geliştiği ve ihtisaslaştığı gerçektir. Staj gerektiren öğrenim dallarının eğitimdeki gelişmelere uygun, değişken olmaları sağlanmalıdır.
3. Devlet ve özel kuruluşlar yeterli sayıda staj yeri göstermekle yükümlü bulunmalı ve üzerlerine düşen görevleri yapmalarını sağlayacak önlemler alınmalıdır.
4. Kuruluşların kabul etmekle yükümlü bulunacakları yıllık stajyer sayısı kuruluşların aşağıdaki özelliklerine göre belirlenmelidir.
 - a. Çalıştırdığı işçi ve mühendis (o dalda) sayısı.
 - b. Teknolojik seviyesi.
 - c. Kurulu üretim kapasitesi.
 - d. Tükettiği enerji.
 - e. Kuruluş sermayesi.
 - f. Sosyal imkanları.
5. Stajyere en az asgari ücret verilmeli ve SSK kapsamında çalıştırılmalıdır.
6. Kalacakları yer kuruluşlar ve Kredi ve Yurtlar Kurumunca sağlanmalıdır.
7. Stajyerlerin kuruluşların sosyal imkanlarından yararlanmaları sağlanmalıdır.
8. Kuruluşlar Stajyerlerin çalışmalarını o dalda uzman kişiler gözetiminde ve staj amacına uygun olarak yapılmasını sağlamalıdır.
9. Stajyerlere gerektiğinde koruyucu malzeme ve elbise verilmelidir.

STAJ ÇALIŞMALARI DÜZENLEME YASA ÖNERİSİ KAPSAM

Madde 1 — Üniversitelerde Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenen dallarda öğrenim gören öğrenciler mecburi staja tabi olup, bu kanuna göre staj yaptırması gerekli özel ve resmi kuruluşlar ile bu kuruluşlarda staj yapacak öğrencilere bu yasa hükümleri uygulanır.

TANIMLAR

Madde 2 — Bu yasada;

- a. Milli Eğitim Bakanlığı «M.E.B.» olarak,
- b. Devlet kuruluş ve kurumlarının bağlı olduğu ya da ilgili bulunduğu Bakanlık «İlgili Bakanlık» olarak,
- c. Staj yeri temin edecek Devlet Kurum, Kuruluş ve Şirketleri «Devlet kuruluşları» olarak,
- d. Staj yeri temin edecek Özel Sanayi ya da Ticari Kurum, Kuruluş ve Şirketler «özel Kuruluş» olarak,
- e. Her staj dalı için gerekli çalışmaları yapacak M.E.B.ca belirlenmiş, Üniversitelerin Fakülte, Yüksek Okul ya da Bölümleri «Staj Büroları», olarak,
- f. Staj Büro Başkanlarının ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve bağlı ihtisas Oda temsilcilerinden oluşan Staj Çalışmalarını Düzenleme Kurulu «Staj Kurulu» olarak ifade edilecektir.

Madde 3 — M.E.B.; Staj gerektiren öğretim dallarını ve bu dallarda tüm üniversiteler için Türkiye çapında gerekli düzenleme ve çalışmaları yapacak staj bürolarını belirler.

Madde 4 — Staj kurulu, yılda en az iki defa staj kurulu başkanının çağrısı üzerine toplanır. Her üç yılda bir ilk toplantısında staj kurul başkanını seçer, görev ve yetkileri:

- a. Staj kurulunun tüzüğünü yürürlükteki yasalara uygun şekilde hazırlamak ve gerekli değişiklikleri yapmak.
- b. Staj gerektiren öğrenim dalları konusunda M.E.B.'na öneri götürmek.
- c. Staj bürolarınca hazırlanacak staj yönetmelik ve programlarını onaylamak ve yürürlüğe konmasını sağlamak.
- d. Staj bürolarının çalışmalarını denetlemek.
- e. Staj yerlerini staj bürolarına uygun şekilde dağıtmak.
- f. Bu yasanın uygulanmasından doğacak hukuki sorunları yürütmektir.

Madde 5 — Staj büroları, M.E.B.'nca belirlenmiş üniversitelerce kurulur ve başkanları öğretim görevlileri arasından rektörce atanır. Görev ve yetkileri :

- a. Staj yönetmelik ve programlarını ve uygulanmalarını izlemek, geliştirmek ve aksaklıkların giderilmesi için gerekli çalışmaları yapmak.
- b. Her yıl üniversitelerin o staj dalında öğrenim yapan fakülte, bölüm, yüksek okul, enstitü temsilciliklerini en az bir defa toplayarak staj yeri taleplerini ve önerilerini almak.
- c. Staj yerlerinin uygun ve adil dağılımını yapmak ve her kuruluşta yapılacak staj süresini belirlemek.
- d. Staj yeri tespiti için gerekli çalışmaları yapmak.

Madde 6 — İlgili Bakanlıklar bu yasanın yürütülmesinin sağlanması için gerekli çalışmaları yaparlar.

Madde 7 — M.E.B.'nca belirlenen staj dallarında faaliyette bulunan Devlet ve Özel kuruluşlar;

10 — 39 işçi çalıştıranlar	1 stajyere
40—99 » »	3 »
100—199 » »	6 »
200—499 » »	12 »
500—999 » »	24 »

1000'den fazla işçi çalıştıranlar her fazla yüz işçi için 2 stajyere en fazla iki aylık staj yeri sağlamakla yükümlüdürler. Kuruluşların belirlenen sayılara itirazları staj büroları ile görüşülerek çözümlenir. Son karar staj kurulunca verilir.

Madde 8 — Staj yapılacak kuruluştta, staj yapılacak dalda yüksek öğrenim görmüş bir kişinin bulunması staj yapılabilmesi için şarttır.

Madde 9 — Devlet ve özel kuruluşların görev ve yetkileri;

- Kuruluşun çalışmasını staj dallarına bağlı kalmaya çalışarak anlatan raporlarını staj kurul başkanlığına gönderirler.
- Bu yasaya göre kabul edecekleri stajyer adedini staj kurul başkanlığına her yıl bildirirler.
- Stajyerlerin staj amacına uygun, yasa, staj yönetmelik ve programlarına uygun olarak staj yapmalarını sağlarlar.
- Stajyerleri geçici işçi statüsünde ve SSK kapsamında çalıştırırlar ve en az asgari ücreti öderler.
- Stajyer kendi imkanları ile kalacak yer temin edemediği takdirde, kuruluşça ücretsiz uygun bir yer temin edilir ve varsa sosyal imkanlardan faydalandırılır.

Madde 10 — Üniversitelerin birimleri;

- Staj kurul ve bürolarına yardımcı olurlar, staj işlerinin düzenli gitmesi, uygulanması ve izlenmesi konularında gerekli görevleri yaparlar.
- Staj yeri talepleri ve kullanmayacakları kontenjanları zamanında bildirirler.
- Her yıl staj devresi sonunda, o yıl yapılan staj çalışmalarını değerlendirerek staj bürolarına raporlarını gönderirler.

Madde 11 — Kredi ve Yurtlar Kurumu yaz sezonunda staj yapan öğrencilerin yurtlarda kalabilmelerini sağlar ve gerekli tedbirleri alır.

Madde 12 — Staj yeri sağlamayan kuruluşlar Madde 7'de belirtilen sayılardan hangisinin kapsamına giriyorsa, yer vermediği her stajyer için dört aylık asgari ücretin tutarını staj kurulunca kurulacak fona ödemek zorundadırlar.

EK: 2

580 sayılı Milli Prodüktivite Merkezi kuruluş kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ya da kaldırılması, kanuna bazı esas ve geçici maddeler eklenmesi hakkında kanun tasarısı üzerinde TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ (TMMOB)'nin görüş ve önerileri.

Tasarı Üzerinde

1. Memleketimizde üretim yerlerinde kalite kontrol sistem ve tekniklerinin uygulanmasına gereksinim vardır. Bu görüşle, Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı hazırlıkları sırasında kurulan «Standart ve Kalite Kontrol» özel ihtisas komisyonunda Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) temsilcileri, aşağıda özetle sunulan önerilerini bildirmişlerdir. (T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Yayın No : 1522-ÖİK : 219).

— Milli Prodüktivite Merkezi, kalite kontrol sistemi üzerinde bilinç yaratmak amacı ile, sanayi kesimi, üniversiteler, işçi, işveren kuruluşları, hükümet ve diğer kamu örgütleriyle işbirliği yapmış, seminer ve sempozyumlar düzenlemiştir. Ayrıca, işletmeler düzeyinde girişimleri de bulunmaktadır.

- Milli Prodüktivite Merkezi, konu üzerinde yayın ve araştırma çalışmaları da yapmıştır: Kalite Kontrolü Yöneticiler Toplantısı ve Sempozyumu; Kalite Kontrol Sisteminin Değerlendirilmesi ve Kuruluş İçerisinde Örgütlenmesi; Küçük İşletmelerde Kalite Kontrol Yöntemleri; Plastik Sanayiinde Kalite Kontrolü adlı yayınlar sayılabilir.

- Merkezin belirttiğimiz çalışmaları konu üzerinde birikimi bulunduğunu göstermektedir. Ayrıca, Merkezin yasasına göre işçi ve işveren kuruluş temsilcilerini bünyesinde toplaması, etkinliğini artıracaktır.

Sayılan nedenlerle, ulusal kalite kontrol örgütünün Milli Prodüktivite Merkezi içinde oluşturulabileceği kanısındayız.

2. Bu görüşlerimiz Özel İhtisas Komisyonunda esas itibarıyla kabul edilmiş, Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında, «Mevcut ve yeni teknolojilerle kaliteli ürün ve hizmet üretimini sağlamak üzere kuruluşlarda entegre kalite kontrol tekniklerinin kullanılmasının başlatılması, yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi temel alınacaktır... Ulusal kalite kontrol sistemi kurularak, sistemde yer alan kuruluşların çalışmalarının etkinliğinin artırılması ve eksik görülen yeni kuruluşların oluşması gerçekleştirilecektir» (Sayfa: 274. paragraf: 854) denilmiştir.

3. 1981 yılı programında ise, kalite kontrol sorununun çözümüne ait tedbirlerden biri olarak, «Sanayide entegre kalite kontrol sistemlerini başlatmak, ürün ve hizmetlerin kalitesini geliştirmek amacı ile eğitim ve danışmanlık hizmetlerini yürütmek ve kalite şuurunu artırmak için merkezi bir «kalite kontrol kuruluşu» gerçekleştirilecektir» kaydı belirtilmiştir (Sayfa : 386).

4. Diğer taraftan, Hükümetimizle Birleşmiş Milletler. Kalkınma Programı arasında imzalanmış «ulusal kalite kontrol sistemi» kurulmasına ait anlaşma (16 Haziran 1978 gün ve 1631 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır) içeriğinde de, kalite bilincini geliştirmek, danışmanlık ve eğitim hizmetlerini sağlamak hususları vurgulanmıştır.

5. Tüm bu dokümanlar ve olabilecek diğerleri incelendiğinde görülmektedir ki, Milli Prodüktivite Merkezi, ulusal kalite kontrol sistemi içinde eğitim ve danışmanlık hizmetlerini yerine getirecek örgüt olmak durumundadır. Bu

nedenle, Merkezin görevlerini belirten hükümler arasında bu hususa açıkça yer verilmelidir.

Maddeler Hakkında

6. 580 sayılı yasanın ikinci maddesinde (g) fıkrası olarak : (g) Küçük, orta ve büyük ölçekli endüstriyel kuruluşlarda etkin kalite kontrol sistemlerinin kuruluşunda ve uygulanmasında eğitim ve danışmanlık hizmetleri yapmak, hükmünün yer alması; (g) fıkrası için önerilen hükmün (h) fıkrası olarak konulması.

7. Yasanın 5. maddesi değiştirilerek, genel kurulun her yıl yerine üç yılda bir toplanması öngörülmektedir. Yasa tümü ile incelendiğinde görülmektedir ki ve özellikle genel kurul ve yönetim kurulu görevleri üzerinde durulursa (yıllık çalışma ve mali rapor ile bütçe ve personel kadrosunun hazırlanması ve kabulü gibi), yasa koyucunun evvelce hükme bağladığı yılda bir toplantının uygun olduğu anlaşılır.

Ayrıca, memleketimizde değişen hizmet ve parasal koşullar göz önünde tutulursa üç yılın uzun bir ara olduğu anlaşılır. Asıl, Merkezin yönetiminde bir devamlılık aranmalıdır. Bu yönde bir önerimiz aşağıda olacaktır. Bu nedenle 5. maddenin değişmemesi uygun olur.

8. Yasanın 7. maddesi, «yönetim kurulu»na aittir. Ancak, yukarıda değinildiği gibi yönetimde devamlılık sağlanması için yapılacak bir ilave yararlı olacaktır. Bu anlayışla maddenin aşağıdaki gibi düzenlenmesi uygun olur:

Madde — 7 Yönetim kurulu MPM'nin yürütme organıdır. (Şenel kurul üyeleri arasından her yıl üçte biri değişen altı asil üye ile MPM genel sekreterinden oluşur. Hükümet, işçi ve işveren kesimlerinden en az birer üyenin yönetim kuruluna seçilmeleri şarttır. Asil üyelerle birlikte aynı yöntemle ve aynı sayıda yedek üyeler seçilir.
(Değişikliğin ikinci fıkrası aynen)

9. Madde 10 — Merkezin gelirlerine ait 13. maddenin (a) fıkrasındaki ifadenin, gerekçede belirtilmek istenene uygun olarak, ... (Bu ödenek ... son ödenti miktarlarının toplamından az olamaz) şeklinde düzenlenmesi.
(b) fıkrasına, Türk Standartları Enstitüsünün de katılması.

10. Madde — 11 Değişik 16. madde olarak belirtilen bu madde metninden, ... bu organlarda görev alacak üyelere verilecek huzur haklarının tespiti ... Kaydının çıkarılması. Huzur hakkı miktarı 580 sayılı yasa ile belirtilmişti. Bu hükmün kaldırılması uygundur. Ancak bu kez yönetmelikte yer alması önerilmektedir. Huzur haklarını saptamak genel kurul görevleri arasında yer almaktadır. (Madde — 5'le değişik 6. maddenin (h) fıkrası). Genel kurulun saptadığı miktar değiştirilinceye kadar devam edecektir. Yönetmeliği değiştirmek gibi bir hukuksal zorunluluk yaratılmamalıdır.

EK: 3

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞININ HAZIRLADIĞI, «SANAYİ

MAMULLERİNİN KALİTE DENETİMİ HAKKINDA KANUN TASARISI» ÜZERİNDE TMMOB GÖRÜŞÜ.

Genel ve Esas Hakkında

1. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında, «Mevcut ve yeni teknolojilerle kaliteli ürün ve hizmet üretimini sağlamak üzere kuruluşlarda entegre kalite kontrol tekniklerinin kullanılmasının başlatılması, yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi temel alınacaktır. Bu amaçla, mevzuatın günün koşullarına göre değiştirilerek zorunlu uygulamadaki standartların denetimini yapacak bakanlık örgütlerinin kurulması ve var olanların geliştirilmesi, denetimin modern kalite kontrol bilincinin oluşmasına ve gelişmesine yardımcı olacak yönde etkinleştirilmesi, kalite belgelendirme işlemlerinin tüketicinin korunmasını sağlayacak biçimde ve aynı ilkelere göre yapılması, ulusal kalite kontrol sisteminin kurulması, sistemde yer alan kuruluşların çalışmalarının etkinliğinin artırılması ve eksik görülen yeni kuruluşların oluşması gerçekleştirilecektir (paragraf : 854)» denilmektedir.

2. 1981 Yılı Programında da, «Kalite kontrol sorununun bugüne kadar milli bir sorun olarak ele alınmamış olması, kusurlu ve kontrolsüz üretim yapılmasına, onarım masraflarının artmasına, işlerin gecikmesine, ihtiyaçların zamanında karşılanmamasına ve sonuç olarak milli gelirde büyük kayıplara yol açmıştır. Türkiye'de üretilen mamullerin kalitesini geliştirmek için, milli seviyede kalite kontrol alt yapısını oluşturan; standardizasyon, belgelendirme, kalite eğitimi, metroloji ve danışmanlık hizmetlerinin koordineli olarak yürütülmesi gerekmektedir. Bu amaçla «Milli Kalite Kontrol Danışma Kurulu» kurulmuştur. Dış ülkelere satış yapabilmek amacıyla onların istemiş olduğu belgelendirme sistemlerine uygun olarak bir belgelendirme sisteminin Türkiye'de geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, her türlü mamulün belgelendirilmesi yerine ihracat yönünden önemli olan mamulleri tespit ederek bunların belgelendirilmesini sağlamak gereklidir.» denildikten sonra, tedbirler olarak:

— Sanayide entegre kalite kontrol sistemlerini başlatmak, ürün ve hizmetlerin kalitesini geliştirmek amacıyla eğitim ve danışmanlık hizmetlerini yürütmek ve kalite şuurunu arttırmak için merkezi bir «kalite kontrol kuruluşu» gerçekleştirilecektir.

— Kalite kontrol konusunda yeknesaklık getirme, belgelendirme, eğitim, danışmanlık çalışmalarını yapacak olan kuruluşlar arasında koordinasyon ve işbirliğini sağlamak üzere kurulmuş bulunan «Milli Kalite Kontrol Danışma Kurulu»nun aktif bir şekilde çalışması sağlanacaktır.

— Sanayinin ihtiyaç duyduğu test cihazlarının, kalibrasyon ve ayar işlemlerini yürütecek, uygulamalı metroloji hizmetlerini verecek bir merkezin kuruluşu ile ilgili çalışmalar yapılacaktır.

3. Planda yer alan ilke ve tedbirler yönünde neler yapıldığını bilmiyoruz. Kalite denetimi, kalite kontrolün yapılmasına bağlıdır. Kalite kontrol, «kaliteyi oluşturmak, korumak, geliştirmek ve üretimi alıcının tatmin olacağı en ekonomik düzeyde sürdürmek için üretici tarafından uygulanan işlemler dizisidir (Uluslararası Standardizasyon Örgütü'nün tanımı)». Tanımlama ila

ortaya konulan önemli husus, «kalite kontrol» işleminin üretici tarafından yerine getirilecek bir işlem olmasıdır. Ürün kalitesinin istenilen düzeyde olmasının, program kalitesi, proje kalitesi, üretim kalitesi, hatta satış ve satış sonrası kalitesinin tümünün kontrolü ile mümkün olduğu anlaşılmıştır. Bu anlamda yapılan geniş kapsamlı kalite kontrol ise «tam (entegre) kalite kontrol» diye adlandırılmaktadır.

4. Devlet, milli kaynakların rasyonel kullanılması, üretimin milli ekonomiye yararlılığı, tüketicinin korunması, üreticiler arasında haksız rekabetin önlenmesi gibi maksatlarla «kalite kontrolü» bizzat değil, firma düzeyinde kurulması gereken kalite kontrol işlerinin yeterli düzeyde işleyip işlemediğini kontrol edebilir. Firma düzeyindeki kalite kontrolün gözetim veya denetimini yapabilir. Kalite denetimi, bugüne kadar kaliteli üretimi sağlayamamıştır.

5. Memleketimizde standartların etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamak için çalışmalar yapılmış ve öneriler ortaya konulmuştur.

Örneğin, 1960 dan bu yana Ticaret Bakanlığında ihraç edilen ürünlerin kontrolü için; 1962'lerde Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinde mecburi uygulamaya konulan Türk Standartlarının kontrolü için sistem saptanması, çalışmaları yapılmış; Sanayi Bakanlığı «Standart ve Kalite Kontrol Birliği» adı ile bir kanun tasarısı hazırlamıştır. Belirtilen ve benzer girişimlere. Kalkınma Planları ve Yıllık Programlarında çeşitli kez ilke ve önlemler olarak «uygulama» konusunun belirtilmesine rağmen, konu etkin bir yönde çözümlenememiştir. Tasarı Üzerinde

6. Memleketimizde ürün denetlemesi yönünde hukuki düzenlemeler vardır:

— 3017 (9.6.1936 tarihli) Sayılı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Teşkilatı ve Memurin Kanununun 10 uncu maddesi (D) fıkrası ile, «yenilecek ve içilecek maddelerle Umumi Hıfzısıhha Kanununun 10uncu maddesinde tarif edilen diğer maddeleri murakabe etmek» görevi bu bakanlığa verilmiştir.

— Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Vazifeleri Hakkındaki 3614 sayılı (27.5.1939 tarihli) kanunun 9 uncu maddesinde, «ihracat mallarının standartlaştırılması, ihracatın bu bakımdan murakabesi işleriyle iştilgal ve bunlara müteallik mevzuatı tatbik eder. Mevzuatın sair vekalet veya makamlara bıraktığı hususlar hariç olmak üzere, iç ticarete mevzu olan mahsulat ve mamulatin standartlaştırılması da vazifeleri meyanındadır» hükmü vardır.

— Sanayi Bakanlığı Teşkilât ve Vazifeleri Hakkındaki 6973 (22.5.1957 tarihli) sayılı kanunun birinci maddesi (G) fıkrasında, «bilumum sanayi mamullerinin standardizasyonu temin ve normlarını tespit etmek ve kalite murakabesini yapmak» hükmü yer aldığı gibi, üçüncü maddenin (E) fıkrasında da «standardizasyon ve norm esaslarını tespit ve tatbikatını kontrol eder» denilmektedir.

— İmar ve İskan Bakanlığının Teşkilat ve Görevlerine ait 7116 (9.5.1958 tarihli) sayılı kanunun /II inci maddesinin (C) fıkrasında, «yapı malzemesi norm ve standartlarının tespiti ve istihsalin bunlara göre

yapılmasını temin hususlarında ve yurt içi ihtiyaçlarını temin için yapı malzemesi ithal ve ticaretini tanzimde alakalı vekaletleri» işbirliği yapmak» hükmü bulunmaktadır.

7. Konuyu, 28.7.1967 gün ve 933 sayılı yasa ile genişlik verilmiştir. Yasanın ikinci maddesi (E) fıkrasına göre, «Bakanlar Kurulu standart ve kalite kontrolü konularında tatbikatı geliştirici tedbirler almaya yetkilidir.»

8. Görüldüğü gibi, ürün denetimine önem verilerek çeşitli yasalarla görevler verilmiştir. Ancak uygulamalar isteneni verememiştir.

9. Ayrıca daha 1930 yılında, «Ticarette Tağşışın Men'i ve ihracatın Murakabe ve Korunması Hakkında» 1705 sayılı yasa (19.8.1930 günlü) yürürlüğe konulmuştur. Bu yasanın yürürlüğe girişinden beş altı yıl sonra ihracat bakımından bazı noksanlıkların da olduğu ortaya çıkmış ve bu yasanın yeni hükümlerle kuvvetlendirilmesi zarureti duyulmuş, 3018 sayı ile 15.6.1936 günlü yasa yürürlüğe konulmuştur.

10. 7.2.1967 tarihinde «Türk Standartlarının Uygulanması Hakkında Tüzük» yürürlüğe girmiştir. «1705 ve 3018 sayılı kanunlar gereğince iç ve dış ticaret malları üzerinde tağşış ve hilelere mani olmak üzere bitki, hayvan ve maden asıllı maddelerin tümü ile bunların yarı veya tam mamullerinin yahut bunların bileşiminden meydana gelen maddelerin hazırlanmasına, imaline, temizlenmesine, belirli sınıf ve nevilere ayrılmasına ilişkin olup 18.11.1960 tarihli ve 132 sayılı kanuna dayanılarak kabul olunan Türk Standartlarından Bakanlar Kurulu kararıyla mecburi kılınanların uygulanması bu Tüzük hükümlerine tabidir». İncelendiğinde görülür ki, Tüzük, denetim için genel esasları, iç piyasada, ihracatta ve ithalatta denetimi içeren hükümler taşımaktadır.

11. Bütün bunlarla bir kez daha görülmektedir ki ürün denetimi ile kaliteli üretim yeterince sağlanamamıştır. Bütün sorun, üretim yerinde kalite kontrol sistem ve tekniklerinin uygulanması ile ürünün kaliteli üretimidir. Ayrıca hem denetim hem de kontrolü bilincinin yerleştirilmesi yalnız Sanayi Bakanlığı konusu değildir. Yukarıda Dördüncü Beş Yıllık Plan ve 1981 Yılı Programında belirtilen ilke ve önerilerin hatırlanması ve bunlara uygun düzenlemelerin yapılması uygun olur.

12. Sanayi Bakanlığınca hazırlanan bu tasarı, konunun bu yönlerini ihmal ederek olaya yalnızca denetim esasları ve cezaları arttırma yönünde öneriler getirmektedir. Nitekim Sanayi Bakanlığı daha Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı hazırlanırken kurulmuş «Standart ve Kalite Kontrol» Özel İhtisas Komisyonuna bildirdiği görüşünde, «Standart tatbikatının mesnedi olan 1705 sayılı kanun tadili çalışmaları, biran önce tamamlanacaktır. İhracatta mecburi Standart murakabe mevzuu ihracat şartlarına uygun olarak ele alınacak ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle tanzim edilecektir» denilmektedir (Sayfa : 62 ve 63, 3.14 ve 3.16 paragraflar). Bakanlık bir yönü ile 1705'i cezalar yönünden tadil eden ve yönetmelik yerine bir tasarı getirmektedir.

13. Tasarının 7 inci maddesinde, «Bakanlıkça gerekli görülen sanayi tesisleri için İmalat Yeterlilik Belgesi, mamuller için Kalite Belgesi alınması zorunludur» hükmü getirilmiştir. Bu belgelerin Sanayi Bakanlığınca istenmesi yeni değildir. Bakanlık, 1 Aralık 1976 tarih ve 15780 sayılı Resmi Gazete ile ve bundan sonra her yıl (örneğin, 14 Ağustos 1977, 3.8.1978 vb.) yayınlanan tebliğleriyle bu belgelerin bir yıl içinde alınmasını istemiş, ama her seferinde bir yıl uzatmıştır. Sene, 1982 olduğuna göre bu belgelerin alınması da kaliteli üretimi sağlamamıştır.

14. Endişemiz odur ki yukarıda belirttiğimiz denetleme yetkilerinin sonuçları gibi, belgeleme olayı da Sanayi Bakanlığının ele alındığı dar kapsamında Türkiye'nin sorununu çözmeyecektir.

15. Ayrıca tasarı, çeşitli maddelerinde mecburi standartlara ve teknik şartnamelere dayalı denetleme hükümleri önermektedir. Mecburi standartların denetimine ait bir tüzük bulunduğu yukarıda belirtilmiştir. Denetim yönünden önemli olan bir alan da ihtiyari standartlarla, teknoloji transferi sonucu gelen teknik özelliklerin denetimidir. Tasarı bu konuyu «teknik şartnameler» deyimiyle basite indirgemektedir. Bilinmektedir ki gerek Türk ve gerekse yabancı standartlarla objektif esaslar getirilmekte ve bunlara ait denetim ve esaslar içinde kalmak durumundadır. Şartname ise, bir kurum yada kuruluşun gereksinimleri için hazırladığı özel teknik koşulları da içerebilmektedir. Böylece birbirinden farklı dokümanları bir ad altında toplamak uygun değildir.

16. Tasarının gerekçesinde, bugüne kadar yayınlanan Türk Standartlarının sayısı, kaçının sanayi ürünü için olduğu ve bunlardan kaçının mecburi Standart olduğu ve herhangi bir ihracat konusu olduğu belirtilmektedir. Bu nedenle de denetim kapsamı anlaşılmamaktadır.

17. Elimizdeki Devlet İstatistik Enstitüsü Aralık 1981 Ekonomik Göstergeler yayınına göre : Dış Satımda Madde Gruplarına göre değer dağılımı şöyledir : Tarım, 1.664.091 dolar; Madencilik, 158.997 dolar; Sanayi, 1.672.286 dolardır. Sanayinin değeri fazla. Ama aynı yayına göre sanayideki madde gruplarını incelediğimizde : Et; Et, balık konserve; Bağırsaklar; Değirmencilik Ürünleri; Sebze Konserveleri; İncir Ezmesi, Meyve Konserveleri; Benzin; Çimento; Diğer Kimyasal Mamuller; Deriden ceket-palto; Diğer deri-kösele mamulleri; Sentetik sun-i liflerden iplik; Pamuklu iplikler; Halı-kilim; Örme eşya; Mensucattan giyim eşyası; Mensucattan diğer hazır eşya; Cam-seramik-tuğla, Ferro-krom; Diğer demir dışı metal ve mamulleri; Otobüs, görülmektedir. İzlendiği gibi bunların çoğunun hammaddesi tarımsal esastır ve kalite kontrolü için girdiler yönündedir. Sonuçtaki mamul bir denetim, girdilere ait kaliteyi çözemeyecektir.

18. Tasarının diğer maddeleri hakkında da diyeceklerimiz var. Ancak bunlara girmeyerek, esas ve tasarı üzerinde belirttiklerimizi yeterli bularak önerilerimizi sunacağız :

a) Memleketimizde üretim yerlerinde kalite kontrol sistem ve tekniklerinin uygulanmasına gereksinim vardır.

b) Bu maksatla, Hükümetimizle Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı arasında imzalanmış «Ulusal Kalite Kontrol Sistemi» kurulmasına ait(“) anlaşmanın hayata geçirilmesi ve özellikle kurulduğu 1981 Programında bildirilen «Milli Kalite Kontrol Danışma Kurulu»nün çalıştırılarak bu Kurulca hazırlanacak düzenlemelerin usulüne uygun olarak Meclise getirilmesi uygun olacaktır.

c) Denetim için yetki ve görevleri yukarıda belirtilmiş bakanlıkların etkili ve uyum içinde uygulamaları beklenmektedir. Bu amaçla, bakanlıklar ve ilgili kuruluşların katılacağı «Denetim Koordinasyon Komitesi» kurulması uygun olur. Araç. kaliteli üretim çalışmalarını hızlandırmak, üreticinin kalite kontrol sistemine sahip olup olmadığını araştırmak, beyan edilen kalitenin üründe bulunup bulunmadığını saptamak, dış rekabet karşısında ürünlerimizi kalite yoluyla desteklemek, tüketicinin korunmasını sağlamak, üreticiler arasında haksız rekabeti önlemek, belgeleme ve denetim çalışmalarının etkin bir şekilde yapılmasını temin için Bakanlar Kurulu ve/veya ilgili mercilere önerilerde» bulunmak olabilir. Komitenin kuruluşu ve görevleri ilgililerince saptanabilir.

d) Münferit yasa ve düzenlemelerle, denetim ve tüketicinin korunması olanaklı değildir.

EK: 4
tmmb'nin anayasa konusundaki görüşü
T.C.

DANIŞMA MECLİSİ ANAYASA KOMİSYONU
Sayı No. : 106 25/12/1981
Karar No. : 6

TÜRKİYE MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ BAŞKANLIĞINA
ANKARA

2485 Sayılı Kanunla kurulu Danışma Meclisi tarafından seçilmiş bulunan Anayasa Komisyonu çalışmalarını sürdürmektedir.

Komisyon çalışmalarında değerlendirilmek amacıyla kuruluşunuzun ve gerek görürseniz kuruluşunuza bağlı kuruluşların da yeni Anayasa üzerindeki görüş ve düşüncelerinin bilinmesinde fayda mütalâa edilmektedir.

Bu itibarla, kuruluşunuz ile alt birimlerinin görüş ve düşüncelerini karşı görüş ve düşüncelerle birlikte aşağıdaki plan çerçevesinde, her konu ayrı kağıtta yer alacak biçimde 20 nüsha olarak düzenlenerek en geç 15 Şubat 1982 tarihine kadar Komisyona ulaştırılmasını rica ederim. Saygılarımla,

Prof. Dr. Orhan ALDIKAÇT1 Danışma Meclisi Anayasa Kom. Bşk.

Plan :
I. Genel olarak Anayasa hakkında düşünce ve öneriler

1. Temel hak ve özgürlükler.
2. Yürütme kuvveti.
3. Yasama kuvveti.
4. Yargı kuvveti.
5. Anayasa'da yer alması istenen diğer hususlar.

II. Kuruluşunuzun özel ilgi ve faaliyet alanına ilişkin düşünce ve öneriler.
T.C. Danışma Meclisi Anayasa Komisyonu Başkanlığı Ankara

İLGİ: 25.12.1981 gün ve 106 Sayılı yazınız.

T.C. Danışma Meclisince seçilen Anayasa Komisyonunun .yeni Anayasa hazırlık çalışmalarında bilinmesinde fayda mütalaa ettiği kurumumuz görüşleri, ilgi yazınız uyarınca, 1. Genel olarak Anayasa hakkında düşünce ve öneriler, II. Kuruluşumuzun özel ilgi ve faaliyet alanına ilişkin düşünce ve öneriler başlıklarıyla ve 20'şer nüsha olarak ekte sunulmaktadır.

Kuruluşumuz ve alt birimlerinin bu iki başlıktaki görüşleri, Birliğimize bağlı 18 Meslek Odasının ve Şubelerinin Genel kurullarında yapılan tartışmalar, Odalarca Kurulan Komisyonlar ve gazete ilanları ile üyelerimizden alınan görüşlerin TMMOB Anayasa görüşü hazırlama Komisyonunca oluşturulan bir sentezidir. Bu sentez Birliğimiz tüm yönetim organlarının müşterek toplantısıyla oluşan TMMOB Danışma Kurulunca görüşülmüş ve TMMOB Yönetim Kurulunca benimsenmiştir.

İlgi yazınız uyarınca ekte sunulan görüşlerin ek bölümünde ise her biri ayrı uzmanlık alanlarında örgütlenmiş ve bu alanda uzmanlıkları nedeni ile söz sahibi olan Odalarımızın hazırladıkları özel ilgi alanlarına ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Bu kesitte yer alan görüşlerdeki muhtemel eksikliklerin, uzmanlık alanlarına saygıdan olduğu kadar, görüş hazırlamak için tanınan sürenin kısalığından da kaynaklandığını belirtmekte fayda görülmüştür.

Nazik başvurunuzla, kurumumuza göstermiş olduğunuz ilgiden ötürü teşekkürlerimizi iletirim. Saygılarımızla.

Bülent TANIK

TMMOB Başkanı

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ'NİN ANAYASA ÜZERİNE GÖRÜŞLERİ

GİRİŞ

Danışma Meclisi Anayasa Komisyonunun hazırlık çalışmalarını sürdürdüğü yeni Anayasanın içermesi gereken ana ilkeler üzerine görüşlerimizi ortaya koyarken, klasik batı demokrasilerinin geçirdiği evrime paralel olarak, belirli değişimler geçiren anayasa kavramına, bu gelişim sürecinde ulaştığı çağdaş anayasa anlayışı çerçevesinde yaklaşmak gerektiğini duyuyoruz.

I. GENEL OLARAK ANAYASA HAKKINDA DÜŞÜNCE VE ÖNERİLER
Çağdaş bir yaklaşımda anayasalar; çeşitli toplum kesimlerinin örgütleme

biçimlerinin ve bunların birbirleriyle olan ilişkilerinin genel ilkelerini ortaya koyan, toplumsal sözleşmeler olarak anlaşılmaktadır.

Anayasaların ait oldukları toplumun tüm bireylerinin temel hak ve özgürlüklerini ve yükümlülüklerini kapsadığı devlet-birey ilişkilerini belirlediği, toplumun tüm ana kurumlarının ilişkilerini düzenlediği göz önünde tutulduğunda öznesi olan birey ve kurumların en yaygın onayını sağlayıcı bir süreçte oluşturulmaları zorunludur.

Bu bakımdan, genel olarak anayasaların sosyolojik anlamda meşruiyetinin sağlanabilmesi, yani anayasanın asıl teminatını vatandaşların gönlünde ve iradelerinde bulabilmesi; oluşturulma mekanizmaları içinde toplumdaki çeşitli kesimlerin en geniş temsiliyetine merkezi önem tanır.

Bir toplumun mevcudu terk edip, yeni bir anayasa yapmaya yönelmesi, mevcut anayasanın yetersiz olduğu, toplumun ihtiyaçlarına cevap vermediği, gelişme dinamiğini önlediği yolunda yaygın bir anlaşmanın doğal sonucudur.

Bugün böylesi yaygın bir anlaşmanın var olduğunu, anayasanın öznesi olan toplumun tümüyle olmasa da büyük bir çoğunlukla böyle bir ihtiyacın varlığı üzerinde görüş birliğine vardığını söylemek güçtür.

Yıllardan beri «bu anayasa ile Türkiye'yi yönetmenin mümkün olmadığını» savunan bazı çevrelerin, 1961 Anayasasına oluşturulma sürecinin başından beri karşı oldukları, anayasanın öngördüğü uygulamaları yerine getirmediikleri bir gerçektir. Bu nedenle de yeni anayasanın kendinden önceki döneme tepki esasıyla hazırlanması sorunlar yaratacaktır.

Aynı şekilde, anayasaların kısmen yada tamamen yürürlükten kaldırılması durumunda, anayasa metinleri üzerinde uzlaşan kesimleri etkili kılacak mekanizmaların varlığı önem taşımaktadır.

Anayasaların temel ilkeleri içermesi, daha ayrıntılı hukuksal düzenlemelerin anayasaya uygun kanun tüzük ve yönetmeliklerle sağlanması genel bir hukuk kuralıdır. Bugün tersine bir işleyiş söz konusudur. Yeni Anayasa oluşturulmadan, anayasanın temel ilkeleri kapsamında olan üniversite özerkliği, yargı güvencesi, yargı bağımsızlığı vb. konularda, yeni anayasayı bağlayıcı kanun ve tüzükler çıkarılmaktadır. Böylece anayasa çalışmaları baştan özgünlüğünü yitirmekte bazı kanunlara tabi olmaktadır.

Katılım konusunda yukarıda anlatılanlar ve eksikliklerin bir bölümünün giderilmesi açısından, yeni hazırlanacak anayasanın en genel ilkeleri ifade etmekle yetinmesi, fazla ayrıntıya inmemesi, bu ilkeleri esas alarak hazırlanacak yasaların, önümüzdeki yıllarda serbest seçimle oluşacak yasama organına bırakılmasına titizlik gösterilmesi gerekmektedir.

Bu noktanın önemi toplumsal sözleşme niteliğinin gerçeklik kazanmasında, rol alması gereken çeşitli toplumsal ağırlık alanlarının şu ya da bu nedenle ağırlığının duyurmamasının yaratacağı sorunlardan kaynaklanmaktadır.

Özellikle siyasi partilerle, sendikalarla, derneklerle, mesleki örgütlenmelerle,

basınla ve çeşitli özgürlüklerin düzenlenmesi ile ilgili olan ve anayasal düzeni somutlaştıran yasaların hazırlanması için, şimdiki geçiş döneminde farklı bir uygulamada ısrar edilse bile, serbest seçimle gelecek ilerdeki yasama organlarını görevlendirmek, doğal olarak toplumsal güçlerin gelecekteki gelişimlerini de hesaba katan bir davranış olacaktır.

Yeni anayasa oluşturma sürecinin yaygın katılımlı özgür bir tartışma ortamının gereklerini yerine getirdiği söylenemez. Danışma Meclisindeki gelişmelerin, yapılan konuşmaların basma bile ne denli güç ulaştığı göz önünde tutulduğunda, geniş bir tartışma ortamının oluşturulmasının gereği daha da fazla ortaya çıkmaktadır.

Yeni anayasa konusunda her kesim ve kurumun görüşlerini açıkça bildirmesinin önündeki engeller kaldırılarak, tartışma ortamının yaratılması teşvik edilmeli, tartışmaların objektif olarak her türlü kitle iletişim araçlarında yayınlanması sağlanmalıdır. Bu konudaki engelleyici yasal mevzuat, 52 sayılı bildiri ile diğer kısıtlayıcı yasalar kaldırılmalıdır.

Ayrıca referandum sonucunun olumsuz çıkması durumunda izlenecek yolun açıklığa kavuşturulması gerekecektir. Eğer referandum sonucu yeni anayasa reddedilirse mevcut 1961 anayasasının tüm kurumlarıyla yürürlükte olduğunu kabul etmek gerekecektir. Böylesi bir durumda, 1961 Anayasasının öngördüğü kurumsal düzenlemeye geçiş süreci ve ilgili yasal düzenlemeler açıklığa kavuşturulmak zorundadır.

II. TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER

Uygarlığın yeni aşamalara vardığı günümüzde, anayasaların toplumu statik bir yapı Alarak almayıp, ileriye doğru gelişen dinamik bir varlık olarak kavraması gerekir.

Toplumların ve ülkelerin birbirinden kopuk ve yalnız yaşadığı dönem çok geride kalmıştır. Dünyanın herhangi bir yöresindeki bir olayın, bir gelişmenin etki alanı, yalnız oluşum yeri ile sınırlı kalmamakta, süratle tüm Dünyaya yayılmaktadır.

Bu gelişme sürecinde ortak bir çabanın ve uzun mücadelelerin sonucu, insanlık bazı evrensel değerlere de sahip olmuştur. Bunların başında çeşitli uluslararası bildirge ve konvansiyonlarda ifade edilen temel hak ve özgürlüklere ilişkin yaklaşımlar gelmektedir.

Bu temel hak ve özgürlüklerin yeni anayasada yer alması da tek başına yeterli değildir.

Esas olan bunların toplumca benimsenmesi ve bunu benimsetecek yeterli çalışmaların ortaya konabilmesidir.

1961 Anayasasında da bunların yer almasına karşın bazılarının uygulamaya sokulabildiğini söylemek güçtür. Her anayasa gibi bu anayasada da bazı hakların yazılı olarak yer alması uygulanmasının garantisi olmamıştır.

Siyasi demokrasi geleneğinin yaygınlaşmadığı ülkemizde, yaşanan sorunların

bu geleneğin yetersizliğinden, deneylerin azlığından kaynaklandığını söylemek mümkündür.

Yüzyıllarca süren bir imparatorluğun çimentolaştırdığı 'kul' düzeyinden, politik olan, kendi hak, özgürlük ve yükümlülüklerini bilen yurttaş konumuna geçmenin kolay olmadığı, sancılı olduğu bilinen bir gerçektir.

Yurttaşların siyasal yaşama katılımının kolaylaştırılarak, politik olgunluk düzeyinin yükseltilmesi gerekmektedir.

O halde devletin görevi, anayasa ve temel yasalar doğrultusunda toplum sağlığını korumak, bireyin siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimini sağlamak, bu gelişiminin önündeki engelleri kaldırmaktır.

Genel eşit ve gizli oy hakkı ile; seçimli süreli ve seçenlerce görevden alınabilir biçimde yönetimler oluşturma genel ilkesinin benimsenmesi çerçevesinde, daha tutarlı bir katılım mekanizmasının izlenebilmesi, her türlü organa seçme ve seçilme yaşının yasa önünde sorumluluk yaşı olan erginlik yaşına indirilmesine bağlıdır.

Buna bağlı olarak güvenilebileceğimiz başlıca toplumsal dinamik, birey, grup ve örgütlemelerin, maddi ve zihinsel her alanda özgür ve özgün çalışma, yaratma ve üretme olanaklarının geliştirilmesidir. Halkın kendinde var olduğuna inandığımız ve gelişmesi, serpilmesi için ortam sağlanması gereken bu toplumsal dinamik, yeni anayasanın gelecekteki toplumsal yaşam için güvenmesi gereken başlıca dayanak olmalıdır.

Toplumdaki bireylerin maddi ve fiziksel üretkenliklerinin artırılması ancak bireylerin kendilerini ilgilendiren kararların alınmasında bizzat ve olabildiğince geniş yer almalarıyla mümkündür.

Bunun somutlaşması için ise toplumdaki yatay örgütlenmelerin geliştirilmesi ve karar odaklarının yaygınlaştırılması gerekir.

Toplumumuzda bu konuda ve çok çeşitli alanlarda, kendiliğinden gelişen oluşumlar teşvik edilmelidir.

Toplumda yer alan birey grup ve örgütlenmelerin, birbirleriyle olan ilişki ve bilgi akımlarının artırılması, farklı alanlardakilere her tür olanakla özgürce iletişim ve birbirlerine ulaşma ortamının sağlanması gereklidir. Kamuoyu üzerinde vesayet kuracak kurumlaşmalardan kaçınmak esastır.

Anayasanın modern bir topluma uyum gösterebilmesi için kullanabileceği iki temel araç vardır; özgürlüklerin genişletilmesi ve özerkliklerin yaygınlaştırılması.

Özgürlüklerin genişletilmesinden anlaşılması gereken; her tür düşüncenin yayılmasına engel olan kurum ve kısıtlamanın ortadan kaldırılması, örgütlenme özgürlüğünün sağlanması ve topluma belirli bir ideolojinin empozesine gidilmemesidir.

Özerklikten ise, insanların kendi kendini yönetme yeteneğini geliştireceği yapılanmaları kurmak anlaşılmaktadır.

Anayasa, temelinde halkın bulunduğu toplumsal dinamiğin önündeki tüm engelleri kaldırmalı, onu geliştirici ve güçlendirici kurumsallaşmayı da öngörmelidir.

Temel hak ve özgürlüklerle ilgili hükümler, bireyin devlete karşı korunması genel kuralına göre düzenlenmelidir.

TMMOB, toplumumuzda yaşanan bunalımın varolan özgürlüklerden değil, bunların yeterince bulunmamasından, ya da yeterince kullanılmamasından kaynaklandığı görüşündedir.

III. KURULUŞUMUZ ÖZEL İLGİ ALANINA İLİŞKİN DÜŞÜNCE VE ÖNERİLER

Modern Meslek örgütlenmelerinin en geniş örnekleri, klasik batı demokrasilerinin en gelişkin örneklerinden görülmektedir.

Bu tür örgütlenmelerin en belirgin ortak nitelikleri kendi faaliyet alanlarında denetim erkine sahip olmaları, bu alanla ilgili her türlü düzenlemede söz ve karar sahibi olmalarıdır. Toplumun diğer pek çok birimi gibi meslek kuruluşlarına da tanınan böyle bir özerklik, esasen liberal kapitalizmin siyasi düzeyde klasik batı demokrasisini üretebilmesinin zorunlu bir unsuru olarak ortaya çıkmış, yerine getirdiği bu önemli işlevle de giderek kurumsallaşmıştır. Bu işlev toplumsal pratikte iktidarın, meslek kuruluşlarını da kapsayan çeşitli kurumların katılımı ile yaygınlaştırılması şeklinde somutlanmaktadır. Demokrasi, toplumun her biriminde, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesine elveren ilişkilerde ifadesini bulur. Maddi ve manevi varlığının gelişmesine elveren ilişkiler ise, insanın en azından faaliyet gösterdiği alanda etkili olmasına, söz ve karar sahibi olmasına, eylemliliğinin sınırlanmayıp, tersine yükselmesine olanak sağlayan, özendirici ilişkilerdir. Bunu kurumumuzla örneklemek gerekirse:

1. TMMOB bağımsız bir bilgi üretim merkezidir. Hem kamu sektörünün hiyerarşik ve politik bağımlılık ilişkisinin, hem de özel sektörün kapalı çıkar ilişkisi çerçevesinin dışında ve bunlardan bağımsız olarak bilgi üretebilecek tek kaynak olarak ortaya çıkmaktadır.

2. Bu bilgi üretimini yönlendirici hiç bir kişisel çıkar ilişkisinden söz edilemez. Üretilen bilginin bir kişi veya grubun kendileri için gerekli çıkar ilişkisinin malzemesi olması TMMOB'nun doğası gereği olanaksızdır.

3. Bu bilgi üretimi mümkün olabildiğince kolektif ve çok sesli bir yapıda yapılır. En azından saf teknik yönleriyle bile birçok çalışma alanını kapsayan birçok çeşitli deneyimi aksettiren üye birikiminin ürünüdür. Türkiye'de hiçbir bilimsel ve teknik bilgi üretimi ortamı bu olanağı sağlayacak yapıya sahip değildir.

4. Demokrasinin en basit ve vazgeçilmez kuralı toplulukların kendi çıkarlarını ve haklarını bizzat kendilerinin korumalarıdır. Mühendis ve Mimar kitlelerini, Mühendis veya Mimar olduğu için ilgilendiren sorunların bizzat bu soruna muhatap olan kitle tarafından ele alınması gereği tartışma götürmemelidir.

O halde denilebilir ki, hem ekonomik ve toplumsal koşullarda, bilim ve

teknolojide yaşanan hızlı gelişmelerle uyumlu olan hem de insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesini sağlayan ilişkilerin kendi alanlarında yeniden her an kurulabilmesi meslek kuruluşlarının kendi faaliyet alanlarının düzenlenmesinde özerk olmalarını gerektiren başlıca nedenlerdir.

Yani : Kamu Kurumu niteliğindeki Meslek Kuruluşları, kanunla meydana getirilir ve organları kendileri tarafından ve kendi üyeleri arasından seçilir. İdare, seçilmiş organları, bir yargı mercii kararına dayanmaksızın, geçici ya da sürekli olarak görevinden uzaklaştıramaz. Meslek Kuruluşlarının tüzükleri, yönetim ve işleyişleri demokratik esaslara aykırı olamaz.

Bu bağlamda Meslek Kuruluşları, kendi faaliyet alanlarının düzenlenmesi ve denetlenmesinde söz ve karar sahibidirler. Devlet bunların gerçekleşebilmesi için gerekli koşulları sağlar.

EK: 5

tmmb mali işler yönetmeliğinin yürürlüğe konulan maddeleri

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER : KASA İŞLEMLERİ

Madde : 27

Birlik kasasında Birlik yönetim kurulunca, Oda merkez ve, alt birimleri kasalarında Oda Merkez yönetim kurullarınca saptanacak miktardan fazla para bulundurulamaz. Fazlası aynı gün Odanın bankalardaki ilgili hesaplarına yatırılır. Günlük kasa hareketi kasa defterine kayıt edilir. Akşamları kasa kapandığında muhasebe görevlisi tarafından kasa sayılarak defter bakiyesi ile karşılaştırılır. Defterin o günkü son kaydı altına sayım ve karşılaştırma sonucu yazıldıktan sonra görevli ve veznedar tarafından birlikte imzalanarak günlük kayıt kapatılır. Kasa bakiyesi ertesi günün ilk kaydı olarak devredilir. Kasa mevcudu ayda bir defadan az olmamak üzere sayman üye tarafından sayılarak kontrol edilir ve durum zabıtla tespit edilerek yönetim kuruluna sunulur.

BANKA İŞLEMLERİ

Madde : 28

Oda Merkez, Şube ve Temsilcilikleri adına hesap açılması, hangi bankalarda açılacağı, bu hesabın vadeli ya da vadesiz mevduat şeklinde olması hususlarında Oda yönetim kurulu karar alır. Şubeler hesaplarına, her ay şube avansları yıllık tahmini bütçesinin- en az 1/12'si kadar, Oda gelirlerinin gerçekleşme oranı dikkate alınarak Oda merkezi tarafından gönderilir. Şube harcamaları bu avanslardan yapılır. Tahsilat makbuzları ile elde edilen gelirler harcanamaz ve tüm gelirler gibi Oda merkezi hesaplarına havale edilir. Böylelikle Oda gelirleri merkez hesaplarında toplanır.

Oda adına bankalardan para çekmeye yetkili kişiler her yıl genel kurul toplantısını takip eden ilk yönetim kurulu toplantısında karar altına alınır ve ilgili bankalara imza sirküleri gönderilmek sureti ile yetkinin sınır ve kapsamı belli edilir. Bankalardan para çekme yetkisi tek başına bir kişiye verilemez. En az iki kişinin birlikte imza yetkisine sahip olması gerekir.

Madde : 29

Odalarca, Odalar gelirlerinin toplandığı banka ve posta çeki hesaplarından en fazla ikisine Birlik hissesinin Birlik banka hesabına her ay başı aktarımı amacıyla tahmini bütçe üzerinden her yıl belirlenecek Birlik hissesi miktarım gösterir talimat verilir. Her yıl yeni seçilen yönetim kurulu tarafından. Oda imza sirküleri ile birlikte TMMOB tarafından hazırlanan bu Standart talimat örneği gönderilir. Bu örnekte Birlik hissesi aktarımı yapılmaksızın Odalarca para ekilemeyeceği belirtilir. Bu işlem için kullanılacak hesaplar, Birlik tarafından belirlenir.

OLAĞANÜSTÜ YARDIM

Madde : 30

TMMOB yasınının 2. ve tüzüğünün 48. maddesi gereğince Birlik yönetim kurulu kararı ile belirlenen olağanüstü yardımlar öncelikle tahsil edilir. Olağanüstü yardım için yönetim kurulunda 3/4 çoğunlukla karar alınır. Ve yardım sadece kararla belirtilen amaç için kullanılabilir. Alınacak olağanüstü yardımın miktarı bütün Odalara bütçeleri oranında pay edilerek tahsil edilir.

EK: 6

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ BİRLİK-
EKSPERLİK-HAKEMLİK VE TEKNİK MÜŞAVİRLİK YÖNETMELİĞİ

Yürürlük Tarihi: 8.12.1981

Karar No. : 81/54

(6.1.1982 gün ve 17566 sayılı Resmi Gazetede yayınlandı)

BÖLÜM —1

AMAÇ :

Madde 1 — Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB)'ne bağlı Oda üyelerinin özel kesim ya da kamu kesiminde özel istek ya da mahkeme kararları üzerine yapacakları mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin koşulları, ücretleri, ödeme biçimleri ve ilişkiler bu yönetmelikle belirlenir ve uygulanır.

Bu yönetmelikle, mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin nitelikli ve etkin bir şekilde yapılması, üyelerin hak ve ücretlerinin korunması amaçlanır.

DAYANAK :

Madde 2 — Bu yönetmelik. 6235 (7303) sayılı TMMOB Yasasınının 2/b, c maddesi hükümlerine dayanılarak çıkartılmıştır.

KAPSAM :

Madde 3 — Bu yönetmelik hükümleri, bilirkişilik, eksperlik, hakemlik ve teknik müşavirlik alanlarındaki mühendislik ve mimarlık hizmetlerinde uygulanır.

Madde 4 — Bu yönetmelik kapsamında belirtilen mühendislik ve mimarlık hizmetlerini TMMOB ve bağlı Odalarınca tespit edilen mühendis ve mimarlar yapmaya yetkilidirler.

BÖLÜM —2

HİZMETİN YÜRÜTÜLMESİNDE UYULACAK ESASLAR :

Madde 5 — Bu yönetmeliğin mali hükümlerini TMMOB yönetim kurulu her yıl yeniden düzenler ve ilan eder. Odalar, kendilerine karşı sorumluluklarını yerine getirmiş olan tecrübeli ve uygun nitelikli üyeleri arasından seçtiği bilirkişilik, eksperlik ve hakemlik yapabilecek üyelerinin listesini hazırlayarak TMMOB'ne gönderir ve TMMOB Genel Sekreterliği bu listeleri müracaatlarda kullanmak üzere dosyalar ve bir örneğini her yıl aralık ayı içerisinde valiliklere gönderir.

Madde 6 — Mahkemelerin özel ihtisas gerektiren konulardaki bilirkişi, eksper ve hakem istekleri, ilgili ihtisas alanları dikkate alınarak, TMMOB Genel Sekreterliğince ilgili Oda Yönetim Kurulunun oluru alınarak yerine getirilir.

BÖLÜM —3

MALİ HÜKÜMLER:

Madde 7 — BİLİRKİŞİLİK :

Bilirkişilik hizmeti, bilim teknik ve ekonomik sahalarda belirtilen konulardan isteneni, mahallinde ya da dosya üzerinde inceleme yaparak fiyat takdiri, kıymet, nitelik, kusur ve durum tespiti için rapor tanzimi ile lüzum görülecek hallerde bunların dışındaki hususların' tayin ve tespitinin yapılmasıdır.

BİLİRKİŞİLİK ÜCRETİ:

a) H.M.U.K. (Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu),C.M.U.K.(Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu) ve İstimlak Yasası vb. gereğince mahkemelerde ya da duruşmalarda ücretler:

- Kaybettiği iş süresi için alacağı tazminat,
- İnceleme ve yolculuk masrafları,
- Çalışmasıyla uygun ücreti dikkate alınarak hakim tarafından tespit edilir.

b) Kamu, özel kuruluşlar ya da şahısların doğrudan bilirkişilik istemlerinde:

1. Büroda dosya üzerinden düzenlenen raporlarda en az 4.000.— TL ücret alınır.
2. Arazide ve iş sahalarında düzenlenen raporlarda, arazide geçen her gün için 5.000.— TL. eklenmek üzere rapor başına en az 4.000.— TL. ücret alınır.
3. Mahkemelere açıklama yapılması halinde her celse veya ek açıklama için en az 1.500.— TL. ücret takdir edilir.
4. Raporların düzenlenmesinde,daktilo, kırtasiye,deney, teknik resim vb. masrafları ayrıca ödenir.
5. Arazide ya da büroda bir defasında birden çok dosyanın incelenmesi durumlarında 10 dosyaya kadar dosya başına en az 2.000.— TL ödenir. 10 dosyadan fazlası için dosya başına en az 1.000.— TL. ücret ilavesi yapılır.

Madde 8 — EKSPERLİK :

Mahallinde ya da dosyalarında gerekli incelemeyi yaparak kıymet takdiri, fiyat tespiti ve benzerleri ile ilgili rapor tanzimi hizmetlerinin yapılmasıdır.

EKSPERLİK ÜCRETLERİ:

Mt : İncelenen meta tutarı.

Çg : Çalışılan gün sayısı.

Es : Çalışan eksper sayısı.

A : 1982 yılı için (4.000.— TL.) olmak üzere:

a) 10.000.000.- TL.na kadar:

$Es \times (\Çg \times A) + (2 \times A) + Mt/1000$

a) 50.000.000.-TL.na kadar

$Es \times (\Çg \times A) + (3 \times A) + Mt - 10.000.000/1.000$

a) 50.000.000.- TL ve daha yukarısı için:

$Es \times (\Çg \times A) + (4 \times A) + 2 \times Mt - 10.000.000/1.000$

Formülleri ile hesaplanır.

Madde 9 — HAKEMLİK:

H.M.U.K. Tahkim sözleşmesi gereğince taraflar arasındaki anlaşmazlığın çözümündeki mühendislik ve mimarlık hizmetidir.

HAKEMLİK ÜCRETLERİ:

Hakemlik ücretleri H.M.U.K.'nda belirtilen esaslara tabidir.

Madde 10 — TEKNİK MÜŞAVİRLİK:

Mühendislik ve mimarlık hizmetine alt herhangi bir konuda bilim ve tekniğe uygun olarak hizmetin, yapılmasına fikren katkıda bulunulmasıdır.

MÜŞAVİRLİK ÜCRETLERİ:

İşin niteliği ve mali boyutları ile çalışma koşulları ve süresi dikkate alınarak TMMOB Genel Sekreterliğince tespit edilir.

BÖLÜM —4

GENEL HÜKÜMLER :

Madde 11 — Bilirkişilik, eksperlik ve hakemlik gibi hizmetlerde yol ve ikamet gibi zorunlu masraflar ayrıca ödenir. Raporlardaki eksikliklerin giderilmesi için

verilecek ek raporlar için ayrıca ücret ödenmez. Ancak, bu raporlar için tekrar mahalline gidilmesi halinde, zorunlu giderler ödenir.

Madde 12 — Bilirkişilik ve hakemlik istemleri, Birlik Genel Sekreterliğince izlenir. Bu hizmetler karşılığı alınan ücretlerin yüzde 10'u bilirkişilik ve hakemlik yapan üyelerce TMMQB'ne ödenir.

Madde 13 — Ekspertlik ve teknik müşavirlik hizmetlerinde, yapılan işin durumuna göre TMMOB Genel Sekreterliğince tahmin edilen ücretin % 40'ı avans olarak alınır. Tamamlanan işlem sonrasında kesinleşen ücrete göre avans tamamlanır ve bundan sonra rapor istem sahibine TMMOB Genel Sekreterliğince verilir. Ücretin yüzde 40'ı görevi tamamlayan üyeye verilir. Yüzde 40'ı ilgili Oda ya da Odalara verilir. Yüzde 20'si ise Birlik hissesi olarak alı konur.

Madde 14 — Özel bilirkişilik istemleri Birlik Genel Sekreterliğince incelenir ve istem uygun görülürse; tek bir Odayı ilgilendiriyorsa ilgili Oda yönetim kuruluna, birden çok Odayı ilgilendiriyorsa Birlik yönetim kuruluna sevk edilir.

Madde 15 — Bu yönetmelik hükümlerini TMMOB yönetim kurulu yürütür.

Madde 16 — Bu yönetmelik, Birlik yönetim kurulunun kabulü tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

EK: 7

tmmob asgari ücret ve çizim standartları tespit komisyonu ve kontrol bürolarının kurulmasına ilişkin yönetmenlik

(24 Temmuz 1981 gün ve 17410 sayılı Resmi Gazetede yayımlandı)

AMAÇ VE KAPSAM :

Madde 1 — Bu yönetmelik, 6235 (7303) sayılı kanuna dayanılarak kamu yararı açısından, mühendislik ve mimarlık meslek dallarının gelişmesi, nitelikli hizmet elde edilmesi, meslek mensuplarının hak ve yetkilerinin korunması, haksız rekabetin önlenmesi ve meslektaşlar arasında dayanışmanın, bilgi ve deney iletişiminin sağlanması amaçlarını taşır.

Madde 2 — ilgili Odalar bu yönetmeliğin amacına uygun gerekli tedbirleri alırlar.

ASGARİ ÜCRET VE ÇİZİM STANDARTLARI TESBİT KOMİSYONU KURULMASI :

Madde 3 — ilgili Odalardan ikişer ve ilgili diğer kamu kuruluşlarından danışman olarak çağrılı ikişer kişinin katılacağı 'Asgari Ücret ve Çizim Standartları Tespit Komisyonu' TMMOB Başkanlığınca kurulur.

Madde 4 — Asgari Ücret ve Çizim Standartları Tespit Komisyonunun görevleri şunlardır :

- a. Mimarlık ve Mühendislik hizmetlerine ilişkin standartları ve bu konudaki gelişmeleri izlemek, deneylerden yararlanarak birikim oluşturmak.
- b. Elde edilen birikimin ülkemizdeki mühendislik ve mimarlık hizmetlerine yansımaları sağlamak, görüş ve öneriler geliştirerek bunları TMMOB'ye diğer ilgili kamu kuruluşlarına iletmek.
- c. Asgari çizim standartları geliştirmek ve ilgili kamu kuruluşlarına iletmek.
- d. Mimarlık ve mühendislik hizmetlerine ilişkin uygulamaları incelemek, diğer kamu kuruluşlarının çalışmalarından da yararlanmak birim fiyat ve asgari ücret tespitinde bulunmak.

Madde 5 — Asgari Ücret ve Çizim Standartları Tespit Komisyonu yılda en az bir kere, TMMOB Başkanlığının 'çağrısı üzerine ve en az 5 kişi ile toplanır. Komisyon kendi aralarından bir başkan ve bir sekreter tayin eder.

Madde 6 — Madde 3'de adı geçen kamu kuruluşları şunlardır :

- a. Bayındırlık Bakanlığı
- b. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- c. İmar ve İskan Bakanlığı
- d. Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu
- e. Üniversiteler
- f. Türk Standartları Enstitüsü
- g. Gerekli görülen diğer kurumlar

Madde 7 — Komisyonun görev süresi bir yıldır.

ODALARIN KONTROL BÜROLARI KURMALARI

Madde 8 — Asgari Ücret ve Çizim Standartları Tespit Komisyonunca yapılan çalışmaların sonuçlarını değerlendirmek, üyelere duyurmak, asgari çizim standartlarının ve asgari ücretlerin uygulanmasını sağlamak, ilgili Odaların görevleridir. Bu amaçla Odalar, işbirliği halinde, şube ve temsilciliklerinde kontrol büroları kurarlar.

Madde 9 — Kontrol bürolarının görevi, mimarlık ve mühendislik hizmetlerinin asgari çizim standartlarına uygunluğunu denetlemek, bu hizmetleri veren üyelerin sorunlarıyla ilgilenmek, üyelik ve asgari ücret kontrolü yapmaktır.

Madde 10 — Mimarlık ve mühendislik ücretlerinin bu yönetmelikte belirtilen koşullara uygunluğu görüldükten sonra ilgili Oda Kontrol Vizesi yapılır. Vize işlemi resim proje ve hesapların onayı anlamını taşımaz.

Bu hizmetlere karşılık Asgari Ücret ve Çizim Standartları Komisyonunca tespit edilen vize harcı alınır.

ÜYELERİN SORUMLULUKLARI

Madde 11 — TMMOB üyeleri, bu yönetmelikte gösterilen hususlara uyarak, mesleklerini haksız rekabete kapılmadan ve dayanışma içerisinde sürdürürler.

Madde 12 — TMMOB üyeleri, mesleki faaliyetleri karşılığı alacakları ücretleri. Odalarca hazırlanacak tip sözleşmelerde belirtmek ve belgelemekle yükümlüdürler.

Bu hizmetler karşılığı alınacak ücret, Odalarca belirlenen asgari ücretten aşağı olamaz.

Madde 13 — Mimarlık ve mühendislik hizmetlerinin, Asgari Ücret ve Çizim Standartları Tespit Komisyonunca önerilerek Odalarca uygulamaya konulan, çizim standartlarına uygunluğunu sağlarlar.

Madde 14 — Bu yönetmelik hükümlerine aykırı davranışları görülenler, ilgili Odaların onur kurullarınca cezalandırılırlar.

YÖNETMELİĞİN YÜRÜRLÜĞE GİRMESİ

Madde 15 — Bu yönetmelik TMMOB Genel Kurulunca kabul edildikten ve yayımlandıktan sonra yürürlüğe girer.

Madde 16 — Bu yönetmeliğin yürürlüğe girmesiyle, 11.6.1974 tarihli OMDU Yönetmeliği yürürlükten kalkar.

YÖNETMELİĞİN UYGULANMASI

Madde 17 — Bu yönetmeliği TMMOB ve bağlı Odaları ilgili kamu kuruluşlarıyla işbirliği yaparak yürütür.

EK: 8

TMMOB Asgari Ücret ve Çizim Standartları Tespit Komisyonu ve Kontrol Bürolarının Kurulmasına İlişkin Yönetmelik uyarınca belirlenen vize harcı kararı.

(3.3.1982 gün 17622 sayılı Resmi Gazetede yayınlandı)

24 Haziran 1981 gün ve 17410 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan TMMOB Asgari Ücret ve Çizim Standartları Tespit Komisyonu ve Kontrol Bürolarının Kurulmasına İlişkin Yönetmeliğin 10. maddesi uyarınca Odaların vize işlemi karşılığı alacakları vize harcı Asgari Ücret ve Çizim Standartları Tespit Komisyonunca aşağıdaki gibi tespit edilmiştir :

1. Odalar, üyelerinin alacakları ücretin yüzde 4'ü oranı tutarında vize harcını üyelerinden tahsil ederler.

2. Üyelerin hizmetleri karşılığı alacakları ücret, halen yürürlükte olan asgari ücret tarifelerinde belirtilen miktardan aşağı olamaz.

EK: 9

KALİTE BELGESİ
MERKEZİ ÖRGÜTLENME ŞEMASI

TMMOB Merkez Komisyonu
Koordinatör
Oda Ana Komisyonu + teknik müş.
TEKNİK MÜŞAVİRLER
Daktilo
TMMOB Yön. Kur. (çok oda ilgili)
Oda Yön. Kur. (tek oda ilgili)

- ücret tesbiti kontrolü
 - Oda / odalar tesbiti
 - Kalite belgesi ön kararı
 - Ücret tesbiti
 - Ücret tesbit duyurusu
 - Merkez komis. havale
 - İlgili oda/odalar çağrısı
 - İnceleme kurulu tesbiti
 - Rapor incelemesi
 - Onaya sunum (TMMOB Yön.Kur.)
 - inceleme komis. hk. Öneri
 - inceleme komis. toplantısını sağlamak
 - firmaya gidilmesi işlemleri
 - incele kom. Raporunun daktilosu
 - inceleme kom. Raporunun kontrolü
 - raporun ana komisyona sunulması
 - raporun eksikliklerinin giderilmesi
 - belge düzenlenmesi ve gönderilmesi
- Teknik müşavir + asıl üye odalar + yedek üye odalar
- Başvuru
Oda
Şube
Temsilcilik

Kalite Belgesi

EK: 10

tmmob bina fonu protokolü

1. TMMOB bina fonu. Konur Sokak No : 4 adresindeki binada oturan Odaların katılımı ile oluşur.
 2. TMMOB bina fonu hesapları, TMMOB tarafından tutulur ve TMMOB muhasebesi içinde yer alır.
 3. Aşağıda belirtilen giderler bina fonunca karşılanır :
 - a. Bina temizlik işleri.
 - b. Bina ısıtma, aydınlatma, su telefon ve asansör giderleri.
 - c. Bina bakım onarım işleri.
 4. Bina fonuna dahil edilecek diğer giderler, TMMOB yönetim kurulunun binadaki Oda temsilcilerinin kararı ile mümkündür.
 5. Bina fonunun gelirleri, her yıl Aralık ayında yapılan tahmini bütçe üzerinden, Odaların üye sayıları, kullandıkları alan, tahmini bütçe rakamları üzerinden tespit edilecek katsayılara göre aylık miktarlardan oluşur. Tahmini bütçe, her yıl Mart ayında kesinleşen Oda bütçelerine göre yeniden düzenlenir. Ve farklar mahsup edilir.
 6. TMMOB bina fonunun temizlik ile ilgili kısmı, bina fonu bütçesinden karşılanan personel giderlerinden oluşur. Mevcut durumda, bir personel Kimya Mühendisleri Odası tarafından, üç personel TMMOB tarafından bina fonu adına istihdam edilmiştir.
- Diğer Odaların temizlik ile ilgili personelleri, istekleri halinde bina fonuna aktarılabilir. Bu personeller temizlik işleri haricinde. Odaların ve Birliğin çeşitli dışarı işleri ve posta işleri ile, ilgili olarak çalışırlar.
7. Yeni bir düzenlemeye kadar, mevcut personellerin kadroları ilgili birimlerde kalacak ve sigorta-vergi primleri bu birimlerce karşılanacaktır.
 8. Odalar, bu protokol gereği olarak kabul edilen tahmini bütçe üzerinden her ay gerekli ödemeleri zamanında yapmakla yükümlüdür.
 9. Protokolü kabul etmeyen Odalar, kira, ısınma, elektrik-su ve bakım-onarım gibi maliyetlere katılmak zorundadırlar. Bu miktar bir yıl öncesinin sayılan giderlerinin yüzde elli fazlası olarak hesaplanır.
 10. Bu protokol TMMOB 27. dönem boyunca yürürlükte kalır.
 11. Bu protokolü imzalayan Odalar, belirtilen yükümlülükleri kabul etmiş sayılırlar.
 12. Bu protokol, 1.6.1981 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş olarak kabul

edilir.

TMMOB
Mimarlar Odası
Elektrik M.O.
Kimya M.O.
Jeoloji M.O.
Fizik M.O.
Harita ve Kad. M.O.
Metalürji M.O.
İç Mimarlar O.(Henüz imzalamadı)
Meteoroloji M.O.(Henüz imzalamadı)

EK: 11
birlik dergisi
reklam kabul yönetmeliği

Genel Bilgiler :

1. Birlik dergisi yılda 12 sayı yayınlanır.
2. Birlik dergisi sadece abonelere gönderilir.
3. Yıllık abone bedeli 200.-TL'dir.
4. Reklam yönetmeliği her yıl TMMOB yönetim kurulu tarafından yenilenir.
5. Birlik dergisi ofset sistemle basılmakta olup, boyutları 21 x 29 cm'dir.

Ücretler :

1. Reklamlar :

Tam sayfa : 12.500.— TL.
Yarım sayfa : 7.500.— TL.
1/4 sayfa : 4.000.— TL.
Renk bedeli : 10.000.— TL

2. Küçük ilanlar:

Küçük ilanların her cm²'si 25.— TL. üzerinden hesaplanır. 45 cm²-den küçük ilanlar kabul edilmez. Film olarak hazır getirilmeyen ilanlardan dizgi ve film bedelleri ayrıca alınır.

Reklam koşulları :

1. Reklamlar maksimum 17,5x25 cm ebadını geçmeyecek şekilde negatif film olarak verilir.
2. Çizim ve film bedeli ayrıca alınmak üzere eskiz kabul edilir.
3. Bir yıl boyunca 12 sayı üzerinden reklam veren kuruluşlara yüzde 25 indirim uygulanır.
4. Reklam ajansları aracılığı ile gönderilen reklamlara indirim uygulanmaz.

5. Reklam ajanslarının payı yüzde 25'dir.

6. İç sayfalarda renk bedellerinden indirim yapılmaz. Her renk için gerekli filmin ayrıca gönderilmesi gerekir.

EK: 12

t m m o b salonu ve konferans salonunun kullanım ücret tarifesi

1. Konferans salonunun kullanımı ve kiraya verilmesi Birlik Genel Sekreterliğince karara bağlanır.

2. Salonun kullanımında Birlik ve Oda faaliyetlerine öncelik verilir.

3. Aynı binada olan ya da bina fonuna katılan Odalar, kira ödemezler.

4. Konferans salonunun tam gün kullanım ücreti : 15.000.— TL.

Konferans salonunun yarım gün kullanım ücreti : 10.000.— TL.

Konferans salonunun 18.00-21.00 arası kullanım üç.: 5.000.— TL.

Salonun kullanım ücreti : 15.000.— TL

Salon ile konferans salonunun tam gün kullan, üç. : 25.000.— TL

5. Kiralamak isteyeninin özgül koşulları dikkate alınarak Genel Sekreter tarafından T/4 oranında indirim yapılabilir. Daha büyük indirimler için Birlik Yönetim Kurulu kararı gereklidir.

6 Ücretli ya da ücretsiz, mesai saatleri dışındaki çalışmalarda, görevli personelin fazla mesai ücreti ve temizlik masrafı ayrıca alınır. Temizlik bedeli, 1982 yılı için 500.— TL. olup, binadaki Odalardan tahsil edilmez.

7. Kullanım ücretleri peşin tahsil edilir. Rezervasyon halinde, bir hafta içinde yarı ücreti, kullanım gününden bir gün önce de tam ücretin yatırılması zorunludur.

EK: 13

tmmob yayın merkezi işletme esasları

1. TMMOB yönetim kurulunun 22.9.1981 gün ve 19 numaralı kararı uyarınca, TMMOB yayın satış merkezi kurulmuştur.

2. TMMOB yayın satış merkezinde, Odaların ve Birliğin yayınları ile TMMOB Sekreteryası ve TMMOB araştırma merkezinin uygun gördüğü yayınlar satışa çıkarılır.

3. Yayın satış merkezinin Odalardan aldığı yayınlar, bedeli satıştan sonra ödenmek üzere, bir tutanakla TMMOB yayın satış merkezi görevlisi tarafından teslim alınır.

4. Her ayın üçünde ve on sekizinde yayın satış gelirleri TMMOB Saymanı ve Birlik yönetim kurulunun görevlendireceği iki kişilik bir komisyonca kesin hesap yapılarak denetlenir.

5. Oda yayınlarının satışından elde edilen gelirler, her ayın ilk haftası

içerisinde, ilgili Odaya makbuz karşılığı defaten ödenir.

6. Odalar yayın satış gelirlerinin Odalara vaktinde ödenmesiyle TMMOB mutemedi görevlidir.

7. Yayınların satış gelirlerinin yüzde 15'i, Birlik yayın satış görevlisi ücreti ve yayın satış merkezi işletme giderini karşılamak üzere, TMMOB bina fonuna gelir kaydedilir.

8. Odalar dışındaki kurumların yayınlarının satışı ile ilgili sözleşme ve protokolleri; TMMOB Genel Sekreterliği, TMMOB Saymanı ve yayın satış görevlisinden ikisi düzenlemeye yetkilidir.

9. Yıl sonu yapılan hesaplamalarda, yayın satış merkezi yüzde 15'-leri toplamının fazlası, TMMOB yayın satış geliri hesabına kaydedilir.

10. TMMOB yayın satış merkezinde görev yapacak kişi ya da kişilerle sözleşme yapmaya; TMMOB Başkanı. TMMOB 2. Başkanı ve Saymanından ikisi yetkilidir.

11. Yayın satış merkezinde biriken gelirler, 10.000.— TL'yi aşamaz. Aşması durumunda. TMMOB veznesine yatırılır.

EK: 14

özlük hakları komisyonunca oluşturulan görüş ve öneriler
Basın açıklamaları özeti

1. 10 Şubat 1954 tarihli 6245 sayılı «Harcırah Kanunu»; 11.12.1982 tarihli 2562 sayılı yasa ile değiştirilmiş, kabul edilen harcırah ve tazminat gündelikleri teknik elemanların zararına olmuştur. Örneğin eski hükümlere göre en çok 2520, en az 980.— TL olabilecek günlük harcırah, yapılan değişikliklerle en çok 1.000. en az 500 TL. olmuştur. Eski hükümde bulunmayan bir kayıtla, görev yerleri il ya da bölge kuruluşu kapsamında bulunanlarla merkez görevlileri arasında önemli bir ayrıcalık yapılmıştır. Biri tazminat gündeliği adı altında 230-350 TL. alırken, diğeri 575-1.000 TL harcırah alacaktır.

2. 657 sayılı Devlet Memurları, 1765 sayılı Üniversite Personel ve 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunları ile ilgili 2595 sayılı yasa, teknik elemanlar arasında ayrıcalıklı uygulamalara neden olmuştur. Üyemiz Şehir Plancıları ile üyelerimizle aynı işyerlerinde çalışan kimyager, fizikçilere ayrıca biyologlara ve böylece binlerce teknik elemana «ek gösterge» olanağı tanınmamıştır.

Genel İdare Hizmetleri sınıfında bulunan teknik elemanlar «ek göstergelerinin» değişmesiyle zarara uğramışlardır.

3. 1982 Yan Ödemeleri kamu kesiminde çalışanların sendikalaşma hakkının bulunmadığı birkaç ülkeden biri olan ülkemizde, teknik elemanların ücretlerinin belirlenmesinde kullanılan araçlardan biri de yan ödemelerdir. Ancak yan ödeme uygulaması başladığından bu güne değin, teknik

elemanların ücret sorununa çözüm getirmediği gibi, ayrıcalıklı uygulamaların ve çalışanlar üzerinde ekonomik baskı kurulmasının aracı olmuştur.

Bu yıl, yan ödeme kararnamesi yayınlanmadan görüşlerimiz belirtilmiş, fakat kararname geçen yıllardan farklı çıkmamıştır.

4. Özel hizmet tazminatı, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununu değiştiren 2595 sayılı yasa ile, sınıf, derece ve öğrenim durumlarına göre memurlara «özel hizmet tazminatı» getirilmiştir. Tazminat için en önemli unsur «kadro ünvanı»dır. Bu ölçü, haksızlıklar yaratmıştır. Örneğin, Fen Heyeti Müdürü, Tesis ve Müessese Müdürü gibi çok önemli görevler «müdür» deyimini içinde toplanıp tazminat oranı çok düşük tutulmuş ve üstelik verilir verilmeyeceği Bakan teklifine bırakılmıştır. Böylece görevin önemi, sorumluluğu ve zorluğu gibi unsurlardan uzaklaşıp haksızlıklar yapılmıştır.

5. Bütün belirtilen hususların düzeltilmesi için hukuksal dayanaklara uygun olarak ya yasanın ya da yasaların verdiği yetkiye göre Bakanlar Kurulu kararlarının değiştirilmesi için gerekli basın açıklamaları ile duyuru ve başvurular yapılmıştır.